

K 47-606
2

მოქმედი პირები

ვევლიძე { ათენელი მოქალაქენი.
პისტეტერე {
ოფოფის მსახური.
ოფოფი.
ფრინველების ქორო.
პოეტი.
მისანი.
მეტონი, მიწის მზომავი.
მეთვალყურე.
კანონთა შემკრები.
მაცნე ფრინველები.
ირიდა, ღმერთების მაცნე.
მაუწყებელი.
ურჩი შვილი.
კინესია, პოეტი მესოტბე.
დამსმენი.
პრომეთე.
პოსეიდონი.
ტრიბალი.
ჰერაკლე.
მონები.

სცენა წარმოადგენს უდაბურ ადგილს. სიღრმეში ვხედავთ განმარ-
ტებით მდგარ ხესა და გადაქანებულ, კედელივით აღმართულ ქვას.
კამოჩნდება ორი დაღლილი ათენელი, ხელში ფრინველები უჭირავთ,
ერთს — პისთეცერეს — ყვავი, ხოლო მეორეს — ეველპიდეს — ჭკა.
ქცობათ, ფრინველები, ათენიდან მოყოლებული, გზას ასწავლიდნენ,
ახლა კი ვეღარ იგნებენ სავალს და დროდადრო გაოცებულნი მალლა
აყურებიან, სინამდვილეში ისინი უკვე მოსულნი არიან დანიშნულების
ადგილზე. მაგრამ პატრონები ამას ვერ მიმხვდარან. ამიტომაც, ეველპი-
დე ეკითხება თავის ჭკას.

ე ვ ე ლ პ ი დ ე (მიმართავს ჭკას).

პირდაპირ სინსკენ გავემართო თუ რა ვიღონო?

პ ი ს თ ე ტ ე თ ე

ჯანდაბას იქით! დაბრუნებას ყრანტალებს ჩემი.

ე ვ ე ლ პ ი დ ე

როგორ ცუტონია, კიდევ დიდხანს უნდა ვიაროთ?

ასე უაზრო ხეტიალში დავიხოცებით.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ბრიყვი უაზ, ბრიყვი. ყვავის ყრანტალს როგორ აყვევი,

ამოდენა ვზა ტყუილუბრალოდ გამოვიარე.

ე ვ ე ლ პ ი დ ე

მეტის ღირსია, ჭკაა ვინც ჭკუას დაეკითხება,
სისხლი მდის ფეხის ფრჩხილებიდან, ლამის დავეცე.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

სადა ვართ ნეტავ, რომელ მხარეს, ვის ქვეყანაში?

ე ვ ე ლ პ ი დ ე

თუ იპოვიდი სამშობლოში მიმავალ ბილიკს?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ექსექესტიდეს¹ დააბნევედა აქაურობა.

ე ვ ე ლ პ ი დ ე

დავიღუპენით.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ასემც იყოს, ოღონდ უჩემოდ.

ე ვ ე ლ პ ი დ ე

ონინ გვიყო ფილოკრატემ, ბაზრის კუთხეში
ნიტებს რომ ყიდის. გავგაცურა, გავვაპამპულა.
გვითხრა, ტერევსთან მიგიყვანთო ეს ჭკა და ყვავი;
თითონ ტერევსი რა ხანია ოფოფად იქცა.
ყვავში მანეთი გამოგვართვა, ჭკა ცხრად დაგვითმო,
იმ არამზადამ. ნეტა ასე რამ გაამწარათ,
რა უნდათ ჩვენგან, რა ძალღივით იკბინებიან. (ჭკაბ.)
რას დაგიღია ეგ ნისკარტი? კლდეს სომ არ გინდა
ვაჯახო შუბლი. ვერა ხედავ, გზა დაიღია.

ი ს თ ე ტ ე რ ე
ზას ვინ დაეძებს. ბილიკიც არ ჩანს.

ე ვ ე ლ პ ი დ ე
ზინც რას ამბობს უენი ყვავი, საით წავიდეთ?

ი ს თ ე ტ ე რ ე
ო, ზევსო, რაღაც უცხო ხმაზე დაიყრანტალა.

ე ვ ე ლ პ ი დ ე
რა გზა გვირჩია?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე
ვერას გეტყვი. ეს ვიცი მსოლოდ -
ერთი სული აქვს, სანამ თითებს დამიკორტნიდეს.

ე ვ ე ლ პ ი დ ე
ვაი, ამ ყოფას! ყვავ-ყორნებში გასამგზავრებლად²
ბარგი შევკარით, მაგრამ იქაც არავინ გვიშეებს,
დაკეტილია, დახშულია ჩვენთვის ყველა გზა.
მაყურებელნო, სხვა სენი გვჭირს, მოურჩენელი.
არაფრით არა ჰგავს იგი საკას³ ავადმყოფობას,
ვინც ლამობს გახდეს მოქალაქე, ათენის მკვიდრი;
სასახელოა ჩვენი მოდგმა და ჩვენი თემი.
ვინ გაგვიბედავს გაძევებას, უძველეს მკვიდრებს,
სახლ-კარი თავად მივატოვეთ და გამოვფრინდით:
ნურვინ იფიქრებს, თითქოს გვძულდა ქალაქი ჩვენი,
ფართოდ გაშლილი, მდიდარი და აყვავებული.

აქ ყველა მცხოვრებს უფლება აქვს დროზე დაფაროს
ვადასახადი. ჭრიჭინა რომ ჭრიჭინა არის,
მხოლოდ ერთი თვე დაჭრიჭინებს პაღმა ბაღებში.
ჩვენ კი ვერაფრით გავუძელით ათენელების
ჭიჭყინს და ყაყანს; ავიკარით გუდა-ნაბადი.
მოგვაქვს ქოთანნი, ხელკალათი და რტო შირტისა,
დავეხეტებით, თავშესაფარს დავეძებთ მყუდროს,
სად შეიძლება ლტოლვილებმა დავიდეთ ბინა.
გვინდა ტერევისი უინასულოთ, თფოფი ბრძენი,
იქნებ ქალაქი, სასურველი, მან მიგვასწავლოს
ყად აფრენილი, ღრუბლებიდან დაინახავდა.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე
ეჭვი!..

ე ვ ე ლ ჰ ი დ ე
რა ამბავია?..

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე
კარგა ხანია, ჩემი ყვაფი ყაპყაპებს, ცმუკავს,
დადაცას უნდა მანიშნებდეს.

ე ვ ე ლ ჰ ი დ ე
ამ ჩემმა ჭკამაც

გახსნა ნისკარტი, მისი ჭკუით, ცისკენ მახედებს.
აქ, ახლომახლო, ფრინველები რომ არ ბუდობდეს
ვერ დავიჯერებ, ავხმაურდეთ, გამოჩნდებიან. (ტაშს შემოკრა-
ვენ, სიჩუმეა.)

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ერთ რჩევას მოგცემ, აი, ამ კლდეს მუხლი ატაკე.

ე ვ ე ლ პ ი დ ე

მე კი გირჩევდი, მაგ პიტალოს გოგრა ახალო.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

კმარა. ქვა დასცხე.

ე ვ ე ლ პ ი დ ე

აჰა, დავცხე.

ეი, ფაფა, ფაფა!

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

სად გაგონილა! ოფოფს ფაფას როგორ ეძახი.

აჯობებს „ოფ-ოფ“ შეუძახო, გამოიხედავს.

ე ვ ე ლ პ ი დ ე

ოფ! ოფ! ოფ! რა ვქნათ, ისევ ხომ არ დავაბრახუნოთ?

ოფ! ოფ! ოფ!

(კლდეში უეცრად კარი იღება. გამოვარდება გრძელნიკარტაღებული ფრინველი ოფოფის მსახური.)

ო ფ ო ფ ი ს მ ს ა ხ უ რ ი

ვინ ხართ? ვინ ეძახდა მეუფეს ჩემსას?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

რა საშინელი ნისკარტი აქვს. ო, ღმერთო ჩემო!

ო ფ ო ფ ი ს მ ს ა ხ უ რ ი

მონადირენი! დავიღუპე, რა მეშველება!

ეველპიდე (თავისთვის).

ხმა უფრო გულისამრევი აქვს თუ პირისახე?

ოფოფის მსახური

გაწყვეტა თქვენი!

ეველპიდე

ჩვენ ხომ კაცნი არა ვართ?

ოფოფის მსახური

მაშ, ვინ?

ეველპიდე

მე ლიბიელი ფრინველი ვარ, მშიშარა მქვია.

ოფოფის მსახური

სხვას მოუყევი ეგ ზღაპარი?

ეველპიდე

კარგად შემხედე!

ოფოფის მსახური (ანიშნებს პისთოტეტებზე)

ეს რა ჩიტია, სადაური, ხომ ვერ მეტყობდი?

პისტეტე რე

ხოხობი მქვია, ფაზისელი მე ვარ ფრინველი.

ეველპიდე

შენ თვითონ ვინ ხარ, ნუ დაგვიმალავ.

ოფოფის მსახური

მონა-ფრინველი.

ეველებიდე

ჩამალს სომ არ დაუკორტნისარ?

ჩა დაგმართნია.

ოფოფის მსახური

პრა. ჩემმა ოფოფ-ბატონმა

ილოცა, რომ მეც ვქცეულიყავ ფრინველად, რათა

მოსამსახურედ დავდგომოდი, პირისფარეშად.

ეველებიდე

ხუთუ ფრინველთაც მონა სჭირდებათ?

ოფოფის მსახური

მხოლოდ მათ, ერთ დროს კაცის სახელს ვინც ატარებდა.

უცებ ბატონი ფალერონის¹ ქაშაყს ისურვებს,

გაფრბივარ, თეფშზე დალაგებულს მოვარბენინებ.

სანაც წვნიანი მოუნდება, ჩამჩას და ქოთანს

მოვაცუნცულებ.

ეველებიდე

ჩანს. ბიჭი ხარ — მოჯამაგირე.

აბა. წინტალავ, გაიქეცი. უენი პატრონი

აქ მოიყვანე.

ოფოფის მსახური

დაიძინა, ზევსია მოწმე,

კარგად დანაყრდა კოლოებით, ხილიც იგემა.

ეველებიდე

დიდი ამბავი! გააღვიძე!

მე თუ ვიცი — მისასული
თაშინდელ ბოაზობს,
როცა ვადვიძებ, თქვენს ხათრით ამასაც ვაჩამ.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე
კანაღამ გული გამიხეთქა, ჯანდაბას იქით!

ე ვ ე ლ პ ი დ ე
რა ექნა, რა წყალში გადავვარდე, ჭკა გამიფრინდა,
დაფრთხა საწყალი.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე
შე დანართ, რა დაგეძართა,
რა ჭირი გვცა, ჭკა ხელიდან როგორ გაუშვი.

ე ვ ე ლ პ ი დ ე
წუნც კარგი ბოთი გამოდექი, ძირს რომ დავარდი,
ყვავი გაგექცა.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე
არაფერიც.

ე ვ ე ლ პ ი დ ე
მამ, სად წავიდა?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე
რა ვიცი.

ე ვ ე ლ პ ი დ ე
თუ არ გაგიშვია, ქების ღირსი ხარ.

ოფოფო მსხუნველი

მა, იუჩქები ვადასწიეთ, სუ ვაზოვდივარ, ცაზიდასა მთუა
თფოფო ბუმბუნარისა და ჭაღების ბინადა.

ეველებიდე

ახუდიერი მოგვედინა, ჰოი, ჰვრაკლეე!

ქონთბი აჭვს ჩანაირი მოსავს ბუმბუდი!

ოფოფო

ან მფახოდა?

ეველებიდე

თოთხე ვატყობს თლიმპოს ღმერთებს

აუხეჩიხართ.

ოფოფო

პ. დამცინით, ანასხარავებთ

ემს განისამოსს?

გუნურებთ, მე ხომ კაცი ვიყავი ერთ დროს.

ეველებიდე

უნ ათ დავცინით.

ოფოფო

შაშ ფის, შითხარით.

ეველებიდე

შენი ჩიხკარტი მოგვეწონა, ეს იყო მხოლოდ.

ოფოფო

ხოფოკლემ მიყო ეფ თინი, ტრაგედიაში

გამომიყვანა. გამამასხრა. გახსოვთ ტერევისი?

ე ვ ე ლ პ ი დ ე

აჰა, ტერევისი? თქვი, ჩიტი ხარ თუ ფარშავანგი?

ო ფ ო ფ ი

ცხადია ჩიტი.

ე ვ ე ლ პ ი დ ე

მაშ, ბუმბული რაღა უყავი?

ო ფ ო ფ ი

გამცვივდა. გამძვრა.

ე ვ ე ლ პ ი დ ე

ხენი იყო ალბათ მიზეზი.

ო ფ ო ფ ი

არა. ზამთრობით ფრინველები ბუმბულს იცვლიან

ძველი ცვივდება, იმოსება სხეული ასლით.

თავად თქვენ ვინ ხართ?

ე ვ ე ლ პ ი დ ე

ვინ ვიქნებით, მოკვდავნი, კაცნი.

ო ფ ო ფ ი

სადაურები?

ე ვ ე ლ პ ი დ ე

ჩვენს ქალაქში გემებს აგებენ.

ო ფ ო ფ ი

მოსამართლენი ხომ არა ხართ?

ვ ვ ე ლ ჰ ი დ ე

არა, პირიქით —

მსაჯულთა მტრები.

ო ფ ო ფ ი

ნუთუ კიდევ არსებობს სადმე

ამგვარი ხალხი?

ვ ვ ე ლ ჰ ი დ ე

იშვიათად, ისიც სოფლებში.

ო ფ ო ფ ი

აქეთ რა ქარმა გადმოგაგდოთ, რამ შეგაწუხათ?

ვ ვ ე ლ ჰ ი დ ე

შენს სანახავად წამოვედით.

ო ფ ო ფ ი

რატომ და რისთვის?

ვ ვ ე ლ ჰ ი დ ე

ერთი დრო იყო, შენც ჩვენსავით კაცი იყავი,

აურაცხელი შენც ჩვენსავით გქონდა ვალები,

ჭირივით გძულდა შენც ჩვენსავით გადახდა ვალის.

ერთი დღე დადგა და უცნაურ ფრინველად იქცა.

მიწას უვლიდი, ზღვის ტალღებზე დასრიალებდი,

ვაცის გონებას მიემატა გუმანი ჩიტის.

მოგსულვართ შენთან, შეისმინე ეს სათხოვარი,
იქნებ ქალაქი მიგვასწავლოთ ფაფუკი, თბილი,
რომ რბილ თექაზე ნებიერად მოვიკადათოთ.

ო ფ ო ფ ი

ათენზე დიდი გენდომებათ ალბათ ქალაქი.

ე ვ ე ლ ჰ ი დ ე

დიდი რას გვარგებს, მთაყარია მყუდრო ცხოვრება

ო ფ ო ფ ი

არისტოკრატებს ხომ არ დაუძებთ?

ე ვ ე ლ ჰ ი დ ე

არისტოკრატებს სათოფეზეც აი დაუეღვებო

ო ფ ო ფ ი

შაინც როგორი ქალაქი გინდათ?

ე ვ ე ლ ჰ ი დ ე

იხუთი, სადაც საზრუნავი ვხდა შექნება

დიდი მოკეთე გამომიყლის, სვეწნას კამაწყებს

კიწამე დმერთი, დიდი შვესი თლიშპიელი,

აბანოდან რომ დაბრუნდები, უნდა მესტუმრო

შენი ჯალაბით, ქორწილს ვიხდი, მეცო პატივი,

არ შეწვევი და არ ასხენო ჩემი სახელი,

როცა მოვკვდები, ჩემ სატირლად აღარ მოხვიდე!

ო ფ ო ფ ი

როგორ გეტყობა, ვრდიები იოლ ცხოვრებას. (ანსტოტორე)

შენც ასეთი ხარ?

ის თ ე ტ ე რ ე
ქიან. შუხტად.

ო ფ ო ფ ი
ნა უფრო მოგწონთ.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე
ჯნაზე შემომხედეს ხუჭუჭთმიან ყმაწვილის მამა,
მისაყვედუროს. გულგრილობა დამწამოს დიდი:
„ამას ველოდი? ჩემს ბიჭუნას უედ არ შეხედე,
ნათს გიმნასიონს გამოსცილდა პირდაპანიდი,
აჲ მოფლენო, არ აკოცე და არც თჯახში
შეიპატავე. მეგობრობა გათავდა ჩვენა“.

ო ფ ო ფ ი
ვაი, საბრალოვ, თუკი მართლა ამასე ფიქრობ:
თუმცა სათქვენოდ შეგულება ერთი ქალაქი
მეამულ შლეაზე.

მ ე ჯ ე ლ პ ი დ ე
არ შდვასთან ვეთ დავსახლდებით.
ხომ შეიძლება ადრე თიღათ, ხანაპირთშე,
„პოლომინია“ დავინახოთ ავი ხომალდი.
იქნებ ბერძნული მიგვასწავლოთ სადშე ქალაქი.

ო ფ ო ფ ი
„ედ ათ მიდიხართ ლეპროონში“, ელიდას მხარეს!

მ ე ჯ ე ლ პ ი დ ე
თუმც ლეპროონში ჯერ არ ვყოფილვარ,
მელანთიოსმა შემაძულა მე ის ქალაქი.

ო ფ ო ფ ი

ნეტა იპუნტზე" რას იტყობდი, ლოკრიდას როგორ
შეეწყობოდი?

ე ვ ე ლ პ ი დ ე

ვგ მაკლია, გავხდე მასინჯი
ოპუნტიელი. მილიონად არ დავთანხმდები.
მოდ, ფრინველთა ცხოვრებაზე გვიამბე რამე,
გეცოდინება.

ო ფ ო ფ ი

საამოა მათთან ცხოვრება,
რაც მთავარია, არ გჭირდება არაფრად ქისა.

ე ვ ე ლ პ ი დ ე

თუ ეს ასეა, ბოროტებას აიცდენთ მრავალს.

ო ფ ო ფ ი

დაფრენთ ბაღებში, შევექცევით ქათქათა სისიმს.
არ დაგველევა საკენკავად ყაყაჩო. მირტი.

ე ვ ე ლ პ ი დ ე

ღროს ვატარებთო. თქვენ უნდა თქვათ, ამ ქვეყანაზე.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე (უფროდ).

ოჰ, ოჰ!

ბრწყინვალე ბედი და უზომო ძალაუფლება
გლით ფრინველებს. მომისმინეთ, ყველაფერს ვხედავ.

ო ფ ო ფ ი
რა მოგისმინოთ?

მ ი ს თ ე ტ ე რ ე
ის, რომ ფრინველს არ ეკადრება
პირდაღებული დაფრინავდეს აღმა და დაღმა.
ხოცა ცერცეტა, თავქარიან ადამიანზე
იკითხავთ, „ეს რა ჩიტიან?“ ასე მოგიგებთ
თქვენ ტელეასი: „ბრიყვია და თავცარიელი,
ფრუბლებში დაფრენს,
ერთ ადგილზე ვერ იცდის, ცმუკავს“.

ო ფ ო ფ ი
სამართლიანად იკბინება, ბახუსის მადლმა.
მოგორ მოვიქცეთ?

მ ი ს თ ე ტ ე რ ე
ერთ ქალაქში უნდა ვიცხოვროთ.

ო ფ ო ფ ი
თქვენ, ფრინველებმა, რა ქალაქი უნდა ავაგოთ?

მ ი ს თ ე ტ ე რ ე
მოგორ, თუ რაო! უგუნურო, უაზრო სიტყვავ!
შირს დაიხედე!

ო ფ ო ფ ი
დავიხედე.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე
ცასაც ახედუ!

ო ფ ო ფ ი
ავხედუ.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე
ახლა გარშემო აბრუნე თავი!

ო ფ ო ფ ი (თავისთვის)
ეს კაცი კისერს მომატესინებს.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე
რა დაინახე?

ო ფ ო ფ ი
არაფერი: და დაღრუბლები.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე
სწორედ ეგ არის ფტინველების თავშესაფარი.

ო ფ ო ფ ი
თავშესაფარი?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე
სამყოფელი დაარქვით თუნდაც.
მოგესხუნებათ, ცა ტრიალებს მიწასთან ერთად.
ბრუნავს, ბრუნვაში უბრუნდება პირვანდელ ადგილს.
ასე რომ, არსად გაგექცევათ თავშესაფარი.
ქედლები უნდა აღიმართოს აქ, ამ ადგილზე.
მერე ქალაქი დაერქმევა აქაურობას.

ხალხს ქანქლასავით დაიურვებთ, დაიმორჩილებთ,
რე მოისურვეთ, სულს ამოხდით ღმერთებს შიმშილით.

ო ფ ო ფ ა

მერედა როგორ?

ი ს თ ე ტ ე რ ე

სულ იოლად: მიწიდან ცამდე
პაწი სუფევს. ჩვენ რომ ასლა დელფოსის ტაძარს¹⁰
ქივადგეთ, ქირა სომ ეკუთვნით ბეოტიელებს,
პოდა, ღმერთებმაც გადუსადონ ფრინველებს ბაჟი.
კეთილ ინებონ, თუ არადა, სურნელოვანი
სამსხვერპლი კვამლი არ გაუშვათ ღმერთების კარად.
დასშუდი იყოს მათთვის თქვენი ქაღაქის ზეცა.

ო ფ ო ფ ა

ბიჭოს, ეს თა თქვა!..

ვფაცავ კაკანათს, რაგვს და მახეს, ფაცერკოდს ვფიცავ.
ბბბბბი ეოფილხარ, ჭკუის კოლოფი.

ჯვ' დამაცადე, სხვა ფრინველებს მოვეთათბირო.
აბბ მენთან ვრთად იმ ქაღაქის ვიწყო შენება.

ი ს თ ე ტ ე რ ე

როგორ ავუსსნათ ჩვენი გვემა?

ო ფ ო ფ ა

ნუ გვედარდება.

მოშინაურდნენ, რა ხანია, ჩემი წყალობით,
მათთან ვცხივრობდი, სასაუბრო ვასწავლე ენა.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

მოგორდა შეძლებთ მათ თავმოყრას?

ო ფ ო ფ ი

ახლავე ნახავ.

აქ დამელოდე. იმ დაბურულ ბუჩქნარში შევად,
მშვენიერ ბულბულს გავადვიძებ, მეუღლეს ჩემსას.
ერთად მოვუსმობთ ჩვენ ფრინველებს, საკმარისია
ჩვენი ძახილი გაიგონონ, აქ გაჩნდებიან.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

კასწი, ფრთოსანო საევეარელო, ნულარ აყოვნებ.

თ. გევედრები, მოიარე გრილი ბუჩქნარი.

ნაზი ბულბული გაადვიძოს გალობამ შენმა.

ო ფ ო ფ ი (მადის, ძხმის შინა სმა).

გადვიძე, სიცოცხლეო. გიხმობ, ძილი კმარა.

აწკრიალე სიმღერები ნაკადულის დარად.

არ თავდება მწუხარება დვთაებრივი ჩიტის,

ჩვენს საბრადო ვაჟს დასტირი. ჩვენს დაღუპულ იტის

ეს ჭაღა და ეს ფოთლები შენს გალობას ელის.

აგლოვდე და ცანცანებდეს შენი ჭროლა ყელი.

ვერ აკავებს შენს სიმღერას დრუბელი და ნისლი.

შაღლა ადის, დიდი ზევისის საუფლოში ისმის.

იქ, კრებულში, უცხო საკრავს ააკვნესებს თებე.

გვიგზავნიან უკვდავები ლოცვასა და ქებას.

თეთრ სიმებზე აპოლონი დააცურებს თითებს,

რომ წყდებოდეს ღმერთების ხმა ქვეყნის ყველა კიდეც.
ასეთია ნება ზეცის, ასე უნდათ ღმერთებს,
რომ გადობა ბუღბუღისა მათთან ერთად ქლერდეს.

... ხმის ბუღბუღის გადობას მიმსგავსებული ხალამურის ხმა :

ევეღბიდე
ო, ზეცსო, ჩიტიც ამას ჰქვია, რა ხმაზე გადობს;
გარინდულ ჭაღას თითქოს თაფლი გადააღვარა.

პისთეტერე
ეპეი!

ევეღბიდე
რა იყო?

პისთეტერე
ცოტა წყნარად.

ევეღბიდე
ვითომ რადაო?

პისთეტერე
ისევ სიმღერის წამოწყებას ფიქრობს თოფოი.

ოფოფი (ხალამურის ხმას ააყოლებს სიმღერას)
ოფ! ოფ! ოფ! ოფო-ფოფო!
იო, იო, აქეთ, აქეთ, აქეთ!
აქეთ, ფრინველებო, ჩემსავით ბუმბულით მოსიღნო.
დატოვეთ სოფლები და შვრიის ყანები.

მარცვალის კენკვას თავი მიაწვებთ.

გუნდ-გუნდად წამოდით,
ვით მარღად ნასროლი შურდული.
მასმინვთ სიმღერა,

ეგ თქვენა საამო ეღურტული.

ხმულვებში დახტიხართ ბაწია ფეხებით,
ბელტებს ეფარებით, სტვენთ და იქექებით.

ტიუ-ტიუ-ტიუ-ტიუ-ტიუ-ტიუ-ტიუ.

ბაღებში რომ დაფრენთ

და სუროს ტოტებში დაეძვბთ მარცვალს,
თქვენც — ბასრი ნისკარტით ზეთისხილს რომ მარცვავთ,
იჩქარეთ, იჩქარეთ, აქეთ გამოქანდით.

ტრიოტო-ტრიოტო-ტოტობრიქს.

თქვენ — ჭაობში რომ დაიდეთ ბინა,
კოლოებს სანსლავთ და ზანტად ფრინავთ.

თქვენ — ვინც მინდვრებზე ფრენთ მარათონის¹,
გეძახით, გიხმობთ თქვენი ბატონი.

აქეთ, წეროებო, აქეთ ყარყატებო,
ფრთები გაისწორეთ, დაიწყეთ მზადება.

თქვენც, თქვენც, ზღვის ტალღებზე ლაღად რომ დაფრენთ
და გაშლილს მაგონებთ აფრებს,

იჩქარეთ იჩქარეთ, თუ გინდათ ახალი ამბავი.

აქ უნდა მოფრინდეთ ყველანი, ისე ვით ისრები,
გვისმინოთ, წაიგრძელოთ კისრები.

ღღეს კაცი გვესტუმრა ბრძენი და ხნიერი,
სიტყვითაც, საქმითაც ყოჩაღი — ეს არი,

ინქარეთ, ინქარეთ, ბჭობას დაესწარიო.

ჩქარა, ჩქარა, ჩქარა, ჩქარა.

ტორო-ტორო-ტორო-ტორო-ტიკს

კიკაბუ-კიკაბუ!

ტორო-ტორო-ტორო-ტორო-ლი-ლი-ლიკს.

პისთეტერე

თუ ხედავ ფრინველთ?

ეველპიდე

ვერა ვხედავ, აპოლონს ვფიცავ,

თუმცა რა ხანია ცას შევყურებ პირდაღებული.

პისთეტერე

ეტყობა, ტყუილად შეულოცა ჩვენმა ოფოფმა,

იმ ბუნქნარებში როჭოსავით რომ ტიხტიხებდა.

პაროდი

(კრთიმეორის მიყოლებით მოფრინავენ ფრინველები, რომელთაც თან-დათანობით დგება ქორო).

პირველი ჩიტი

ტორო-ტიკს, ტორო-ტიკს!

პისთეტერე

ხედავ, ჩვენკენ მოცუნცულებს რომელიღაც ფრინველი.

ეველპიდე

ფარშავანგი ხომ არ არის, რა ჩიტია ნეტავი?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

(მიუბრუნდება სცენაზე დაბრუნებულ ოფოფს).

მოდო, მთავარს შევეკითხოთ, რა ჩიტია, ოფოფო?

ო ფ ო ფ ი

იშვიათი ფრინველია, იშვიათად შეხვდები.

უფრო ჭაობს ეტანება.

ე ვ ე ლ პ ი დ ე

ლამაზია, წითელი.

ო ფ ო ფ ი

იმიტომაც ეძახიან, წითელფრთიან ფლამინგოს.

ე ვ ე ლ პ ი დ ე

ჰე, ძმობილო!

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

რა გაყვირებს?

ე ვ ე ლ პ ი დ ე

აგერ მოდის მეორეც.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

მართაღს ამბობ, შორეული ქვეყნებიდან იქნება.

ლამის მოგვი მოგვაგონოს, ისე დინჯად მოგოგავს.

ო ფ ო ფ ი

სპარსი ჰქვია.

პ ის თ ე ტ ე რ ე

სპარსიაო? ეს რა მესმის, ჰერაკლევ?

ეგ თუ მართლა სპარსელია, სად დატოვა აქლემი.

ე ვ ე ლ პ ი დ ე

ეს ვილაა? დააკვირდი, ყალყზე უდგას ქოჩორი.

პ ის თ ე ტ ე რ ე

ცხადია თუ სიზმარია? კიდევ ერთი ოფოფი?

შენ მეგონე ერთადერთი.

ო ფ ო ფ ი

ჩემი შვილიშვილია,

ვაჟი გახლავთ ფილოკლესი¹², ოფოფია ჩემსავით.

კალიასის¹³ მოდგმასაც ხომ მოჯირითედ იცნობენ.

ე ვ ე ლ პ ი დ ე

მაშ, ეს არი კალიასი? ასე როგორ გაპუტეს?

ო ფ ო ფ ი

ჯიშინი ფრინველია, გაფცქენეს პარაზიტებმა.

არც დედლებმა მოასვენეს, გააცალეს ბუმბული.

ე ვ ე ლ პ ი დ ე

აი, ერთი ჩიტუნიაც. შვენის ჭრელი ქათიბი.

რა სახელი ჰქვია ნეტავ?

ო ფ ო ფ ი

მუცელქორას უხმობენ.

ე ვ ე ლ პ ი დ ე

ნუთუ კლეონიმესთანა¹⁴ ღორმუცელა სხვაც არი?

ბისთეტერე

კლეონიძე? ის სომ ტყეში დატოვებდა ბიბლიოს.

ეველპიდე

რად სჭირდებათ ნეტავ ფრთოსნებს ამოდენა ქორეები? სირბილს სომ არ აპირებენ, შეჯიბრს სომ არ მართავენ!

ოფოფი

კარიულებს თუ ვენდობით, მყუდრო საცხოვრებელად მთის ქონორი მიაჩნიათ, იქ სახლობენ ოდითგან.

(ქორთის ოცდაათხევ წევრი შეშინდის ორქესტრაზე.)

ბისთეტერე

პოსეიდონს! დაგვიფარე! რა ღაშქარი მოგვაწყდა, ვეღარ ვითვლი რამდენია!

ეველპიდე

ფერტ მე, ვფიცავ აპოლონს.

ვასანძრუვი აღარ დარჩა, გადაფარეს ორქესტრა.

ბისთეტერე

ეს გნოლია.

ეველპიდე

ესეც წერო.

ბისთეტერე

უკან იხვი მოყვებათ.

ეველპიდე

ეს ნამდვილად ალკუნია. ალკუნს რა ეფარება?

ბისთეტერე

ნამგალაა.

ე ვ ე ლ ჰ ი დ ე

ნუთუ ჩიტიც გამოდგება მომკელად?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

როგორ არა, მკის და ჰარსავს, როგორც კარგი დალაქი¹⁶.

ო ფ ო ფ ი

ესეც ჭოტი.

ე ვ ე ლ ჰ ი დ ე

თუ კაცი ხარ, ბუ ვის მიყავს ათენში?¹⁷

ო ფ ო ფ ი

ქორი, ძვრა, შევარდენი, ჩხიკვი, გვრიტი, შროშანი, ლაჟო, ჩხართვი, კვირიონი, მოლაღური, ტოროლა, მწყერი, სკვინჩა, ლობემძვრალა, გუგული და ქედანი, საფათი და სასარაკი, არწივი და მიმინო.

ე ვ ე ლ ჰ ი დ ე (მღერის).

პო, პო, პო, პო, რამდენია, შაშვი დედალ-მამალი, კოდალა და ჩიტბატონა... ყიკყიკებენ, დახტიან... დაუღიათ ნისკარტები... რა ბოროტად გვიმზერენ, შეჭმას ხომ არ გვიპირებენ?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ზეც შენსავით ვკანკალებ.

კ ო რ ი ფ ე

სა-სა-სა-სა სად წავიდა, ვინც გვიხმო და შეგვეყარა, დაგვენახოს რა შვილია, გვითხრას სად იკენება.

ო ფ ო ფ ი

აქვე ვიცდი, ან მწვევია შეგობრების ღალატი.

კ ო რ ი უ ე

კა-კა-კა-კა კარგს რას გვეტყვი, რითი გა გა გვანახებ?

ო ფ ო ფ ი

ხიამე და სარგებელი თრიყ ერთად მოგვლით.

ჩვენ გვესტუმრა ორი ბრძენი ჭკუით დატენილები.

კ ო რ ი უ ე

ვინ? სად? რადის? სადაური? მითხარ, ვაიმელოე

ო ფ ო ფ ი

მთხუცები კაცთა მოდგმის, დღეს გვეწვავენ უფროდ
კაცდღობით, იმისთანა გეგმა შემოგვთავაზეს.

კ ო რ ი უ ე

ფამცემო და მოდალატევ, რა ღასუარი ჩაგვეცი.

ო ფ ო ფ ი

ვთხოვ, დაწენათდე, მომისმინო

კ ო რ ი უ ე

მაინც რაო, რა ვითხრეს?

ო ფ ო ფ ი

ამ ორ მოხუცს, აქ რომ დგანან, ჩვენთან უნდათ ცხოვრება.

კ ო რ ი უ ე

მერე? მერე? შენ დათანხმდი?

ო ფ ო ფ ა

დავთანხმდი და კამაყობ.

ქ ო რ ი ფ ე

ამ კაცუნებს შევეგუოთ?

ო ფ ო ფ ი

შეჩვევით. როგორც მე.

ი ს ტ რ ო ფ ი

პ ი რ ვ ე ლ ი ნ ა ხ ვ ვ ა რ ქ ო რ ო

ავაფაი. ვაი. ვაი. ვაი!

უნამუსოდ გავყვიდა, უსინდისოდ გავგცა.

მერე როგორ გვიყვარდა. რა პატივში გყავდა.

ჩვენი ლუკმა დავუთმეთ, თავზე ვეკლებოდით.

პიტყვა ურცხვად გატენა, ფრინველთ ფიცი გატენა.

რა თინებს გვიმზადებს, რა დამლუპველ ხრიკებს.

გაგვიმეტა, გაგვწირა ჩვენმა დამაქცევარმა,

ჩვენი გვარის მოსისხლე მტრების ხელში ჩაგვავდო.

ქ ო რ ი ფ ე

იფოფს მერე გავუსწორდეთ, მოღალატეს, ბაქიას,

ჩვენი კი ამათ მივესიოთ, ამოვკორტნოთ თვალები.

აუფ დაფელითავთ ბებრუხანებს.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ვაი. სულო, ცოდვილო.

ვ ვ ე ლ პ ი დ ე

შენ დაშლუბე, თას მესწოდი, რისთვის წამოძიევანს
ამ ოხრებთან!

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

დამეზარა მარტოდმარტო წამოსვლა.

ვ ვ ე ლ პ ი დ ე

ცრემლი გინდა მადვრევინო?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ჩიხი ცრემლი, რა ცრემლი.

თვალები თუ ამოგვიჩინეს, ცრემლი სადღა გვიქვება.

1 ა ნ ტ ი ს ტ რ ო უ ა

მ ე ო ვ ნ ა ხ ე ვ ა რ ქ ო რ თ.

წინ! წინ! წინ და წინ!

აბა ჩქარა, შევუტიოთ, დავეცეთ!

ფრთვები ფართოდ გაუშალოთ, მოვაქციოთ აღყვანი
ჩისკარტები ავლესოთ!

დუშმანს სისხლი ვადინოთ!

მომალადეს თავხედობა ვანანოთ!

ვერც ღრუბლები დაიფარავთ, ვერც ბნელი ტყე, უღთანო,

ვერც ტალღები ოკეანის, თეთრად გადაფოფრილი.

ხუდ ერთია, ვერსად, ვერსად წაგვივლენ.

კ ო რ ი ფ ე

რალას უცდით? ბერიკაცებს დასცხეთ, ჩაენისკარტეთ.

ფეხოსანთა მეთაურო, შენ მარჯვნიდან მიჭყევი!

ეველ პიდე
ხელუხეობი, სად წავიდე.

პისტეტერი
საგაინძრე, შე ბრიფო.

ეველ პიდე
სომ დამწიწკნეს ძელებიანათ.

პისტეტერი
სად აპირებ გაქცევას?
გერა სიფავ, ალყაში ვართ?

ეველ პიდე
მართალი სარ, რაღა ვქნა?

პისტეტერი
ნაბიჯი არ მოიცვალა! ჰა, ქოთანი დაიჭიპ,
სიფავ დაფტგეთ, იერში ერთად მოვიგერიოთ.

ეველ პიდე
ქოთნი რა ჭირად მინდა:

პისტეტერი
ჭოტი რომ არ დაგეცეს.

ეველ პიდე
ნასავ გრძელი ნისკარტი აქვს?

პისთეტერე
ეს შამფური აძგერე.
დაჩხვლიტე და გააქციე.

ეველ პიდე
თვალებს? თვალებს რა ვუყო?

პისთეტერე
ან მათლაფა აიფარე, ან ტაფა და საცერი.

ეველ პიდე
ბრძენი ვარო, შენ უნდა თქვა, მიხსენი და ეგ არის,
ომის ღმერთიც შენ ყოფილხარ, ნიკიასი¹⁹ დაჯაბნე.

კორიფე
აბა, მარდად! ატრიალეთ ნისკარტები, კლანჭები.
ჯერ ქოთნები დაუმტვრიეთ; კაწრეთ ფატრეთ, დაგლიჯეთ
(იწყება ჩსუბი, წეწვა-გლეჯა.)

ოფოფი
რას უპირებთ, უგუნურებო, ორ საცოდავ ბერიკაცს,
სასიკვდილოდ გაიმეტეთ. ნუთუ მართლა არ იცით ---
თრივენი ჩემი ცოლის მამულიდან არიან.

კორიფე
მგელი როგორ შევიცოდოთ, როგორ უნდა დავინდოთ?
არსად მე არ მეგულება მტერი უფრო საშიში.

ოფოფი
თუმც ბუნება არ უვარგათ, კეთილი აქვთ აზრები,
კეთილ რჩევას გვპირდებიან, სამეგობროდ მოსულან.

კორიფე

ჩას გვეტყვიან სასიკეთოს, ან რა რჩევას მოგვცემენ,
ჩვენი სისხლის მსმელებია, მტრები მამა-პაპათა.

ოფოფი

მტერი უფრო მეტს გასწავლის, ძველთაგანვე ასეა,
სიფრთხილესაც მტერთან იჩენ, უფრო მეტი ფასი აქვს
მის გაკვეთილს, ამიტომაც, მტერს უყურე ბრაზიანს.
მტრისგან მოდის კედლების და ხომალდების შენება,
დაცულია ქონება და ბავშვი — სახლის მშვენება,
მეგობარს კი ეს არ ძალუძს, კარგად მოგეხსენებათ.

კორიფე

ამ ხალხს უნდა მოვუსმინო, რაც იქნება, იქნება,
ზოგჯერ მტერსაც შეუძლია ბრძნული აზრის მიგნება.

პისტეტერე (ვევლიდეს).

უკვე დაცხრნენ, დაშოშმინდნენ, დავიხიოთ ნელ-ნელა.

ოფოფი

არ გქონიათ ჩემი ხატრი, შემარცხვინეთ სტუმრებთან.

კორიფე (ოფოფს).

ეს პირველი შემთხვევაა, დღეს პირველად გეურჩეთ.

პისტეტერე

ვხედავ — დამცხრალა ბრძოლის ყიჟინა.

განზე გადავდოთ ქოთანნი, ტაფაც,

მამფური შუბად გვეჭიროს ხელში,
თითქოს სამხედრო ბანაკში ვიყოთ
და სიმაღლიდან ჩიტის გაფრენის,
შემოგარენი ვათვალიეროთ.

ე ვ ე ლ ჰ ი დ ე

თუ დავიხოცეთ შეტაკებაში,
ვიცოდე მაინც სად დაგვმარსავენ.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

არ აგვაცდენენ ქოთნის მოედანს²⁰
და სახელმწიფოს ხარჯზე მოხდება
ჩვენი დაკრძალვა. სარდლებს კი ვამცნოთ,
რომ ფრინველეთის ველზე²¹ დავეციოთ
უთანასწორო, სასტიკ ბრძოლაში.

კ ო რ ი ფ ე

დაიხიეთ ახლავე! ჩქარა მწკრივში დადექით!
თავისუფლად! ბრაში დასდეთ მიწაზე.
ვით მხედრები დააწყობდნენ იარაღს.
ახლა ვკითხოთ — ვინ არიან, სადაურნი,
აქ რა მიზნით მოვიდნენ.
ჰე, ოფოფო, შენ გეძახი.

ო ფ ო ფ ი

რა გაუწყო, რის გაგებას ინებებთ?

კ ო რ ი ფ ე

რა ხალხია, ან საიდან მოსულან.

ო ფ ო ფ ი

სიბრძნით განთქმულ ელადიდან არიან.

კ ო რ ი ფ ე

მითხარ — ეჭვებს გამყარე,
როგორ მოხვდნენ ამ მხარეს
მგზავრნი უცხო გზისანი,
რაა მათი მიზანი?

ო ფ ო ფ ი

მართლაც გასაკვირველთა
მოსწონთ ყოფა ფრინველთა;
არ მოსულან მსტოვრებად,
თქვენთან უნდათ ცხოვრება.

კ ო რ ი ფ ე

განზრახვაა ქებული,
რა აქვთ ნაფიქრებული?

ო ფ ო ფ ი

რაც უზომოდ კარგია
და ფრინველებს არგია.

კ ო რ ი ფ ე

ჩემგან რას ელოდება,
რა ღხინს და ნეტარებას?
მტერს ასწავლის გოდებას
თუ მეგობარს დაჩაგრულს
ჭირში დაეხმარება?

ო ფ ო ფ ი

დიდს იძლევა იმედებს,
ღამის დაღვას ტაძარი,
ფრინველთათვის იმეტებს —
დაბლა, მაღლა, გარშემო
დიდებული რაც არი.

კ ო რ ი ფ ე

დიდი ბრწყინი ყოფილა.

ფ ო ფ ი

ტყვიანია ყველაზე.

კ ო რ ი ფ ე

თუ აქვს ტვინის ნასახი?

ო ფ ო ფ ი

ეშმაკია მეღასებრ,
ფარაულა სრიკებია, აოც ტკუა და მოხერხება აკლია.

კ ო რ ი ფ ე

ქარა გვითხრას, გვითხრას რა აქვს საოქმედი,
შენმა სიტყვამ მოთმინება წამაითვა,
მზად ვარ სტუმარს ვუსმინო.

ო ფ ო ფ ი (მონებს).

აქვენ, ეი! სახლში შეიტანეთ იალოდები,
გერიის თავზე ჩამოკიდეთ, სამზარეულოთ

მყუდრო კედელზე. იქვე დარჩეს, უმჯობესია.

(ისტეტირებს.)

შენ კი აქ მყოფებს მოახსენე, რისთვის შევკრიბეთ
სახელდახელოდ.

ისტეტირე

კი, ოღონდაც ერთი პირობით,

ჟიცი დამიდონ, სიტყვა მომცენ პათიოსანი,

სოგორც ბებერმა მაიმუნმა, ხმლების მჭედავმა,

დაანამუსა ცოლი, რათა არ დაეკბინა,

არ დაეკაწრა, არ ეჩმიტა, არ ძგერებოდა...

ეველებიდე

სად? (მომრაობით.)

ამ ადგილზე? უკაცრავად!

პისტეტირე

თვალუბზე ვამბობ.

კორიფე

რა გაეწყობა, თანახმა ვარ.

პისტეტირე

მაშ, დაიფიცე.

კორიფე

ფიცავ და მინდა, მსაჯებმაც და მაცურებლებმაც
ჩვენ მოგვანიჭონ გამარჯვება.

ბ ი ს თ ე ტ ვ რ ე

დაე, ასრულდეს!

კ თ რ ი ფ ე

შერცხვენის მსოფლიო მსაჯულების მექნეს იმედო

თ ფ ო უ ი

სმენა იყოს და გაგონება, ჯარისკაცებო,

წადით სახლებში, თან წაიღეთ იარაღები.

დაიშაღენით, დაელოდეთ ბრძანებას ახალს.

ა ბ ო ნ ი

რ ღ ა

ბ ა რ ვ ე ლ ი ნ ა ს ე ვ ა რ ქ ი ა რ თ

ადამიანი ბუნებით

ცრუა და გაიძვერაა,

დაუნდობელი, ცბიერი.

შაინც მზადა ვარ გისმინო.

იქნებ ისეთი რამ იცი,

რაიც ჩვენ, უბირ ფრინველებს,

სიზმარშიც არა გვსმენია:

გვამცნე ძალა და სიკეთე

ან საარაკო საქმენი...

ნუ დაგვიძალავ, მითხარი.

თუ გავგანარებ, იცოდე.

ლხინი და ბედნიერება
გვექნება შენი ზიარი.

კორიფე

წვრილად მოგვიყევი სათქმელი შენი, გოხოვთ, ადამიანო,
ნურა გედარდება, სიტყვას არ გადავალთ პირველნი.

ეპირემა

პისტეტერე

დიდხანს იტრიალა სხეულში სიტყვამ, დამწიფდა, აფუვდა.
მოზელას უცდის. გვირგვინი დამადგით²², დაწული,
დამისხით წყალი. გადამაბანინეთ ხელები.

ეველპიდე

სუფრის გაშლასაც მალე მოისურვებ, შენ ისე გეტყობა.

პისტეტერე

რის სუფრა, ფრინველებს სიტყვა უნდა ვუთხრა, მძლავრი
და ხმიერი,
რომ შევძრა ყველანი. ჰოი, რომ იცოდეთ როგორ
მებრალეებით.

ადრე თქვენ მეფენი იყავით.

კორიფე

მეფენი? ვისზე ვსელმწიფობდით?

პისტეტერე

ჩემზე და ამაზე, თვით ზევსზე, მის ტახტსაც ჩრდილავდით.

ზევსზე და კრონოსზე და ტიტანებზედაც თქვენა ხართ
უხნესი

მიწაზეც.

კოროფე
მიწაზეც?

პისტეტერე
თებვა მოწამე.

კოროფე
ეს აღარ ვიცოდი.

პისტეტერე
ეზოპეს იგავებს რომ არ კითხულობდი, ეს იმის ბრალია.
ყველაზე ადრე ტოროლა გაჩნდაო, მოგვითხრობს ეზოპე.
ჯერ მიწაც არ იყო. ჩიტს მამა მოუკვდა, დაობლდა
საბრალი.

მიწაკი არ იყო. ოთხი დღე ჰაერში ესვენა ცხედარი.
მეხუთე დღეზე კი თავზე დაიმარხა ტოროლამ მშობელი.

ეველპიდე
აპ. გასაგებია, თავში გაუთხრია წინაპრის საფლავი.

პისტეტერე
რადგან ღმერთებზედაც, რადგან მიწაზედაც ადრე
გაჩენილხართ,
თქვენია მეფობა, ტახტსა და გვირგვინში ვინ შეგეცილებათ.

ეველ პიდე (ანიშნებს პისტეტერეზე).
კარგი იქნებოდა, ამას გაეზარდა ნისკარტი,
რალაც მეეჭვება, ზევსმა საბრძანისი კოდალას დაუთმოს.

პისტეტერე
ოდესლაც ქვეყანას ფრინველნი მართავდნენ და არა
ლმერთები.
თუ გნებავთ, უამრავს მოვიტან მაგალითს. ავიღოთ მამალი.
იყო დრო, სპარსელებს არც ქსერქსე ახსოვდათ, არც
მეგაბატები;
მამალს მორჩილებდნენ, ის იყო სპარსეთის მრისხანე
მპყრობელი.
სპარსეთის ფრინველსაც ამად ეძახიან, მეფეა ყოფილი.

ეველ პიდე
ამიტომ თუ დადის, ვით მეფე, ყინჩად და ზვიადად,
ფრინველთა მოდგმაში ერთადერთს ამშვენებს ტიარა.

პისტეტერე
დღემდე ვემონებით მამლის ძლიერებას უწინდელს;
მისი დაყვილება და თვალის გახელა ერთია,
მყის დგება საშრომლად — მჭედელი, მექოთნე, ხაბაზი,
თერძი თუ დურგალი, მექისე, საკრავთა ამწყობი...
იცვამენ, ბინდბუნდში გარბიან...

ეველ პიდე
ეგენი მე მკითხე.
ერთხელ მოსასხამი დაგკარგე ძვირფასო, შალი ფრიგიული.

ბავშვის ძეობაზე ვიყავ მიწვეული და სუფრის გაშლამდე
ორიოდ სასმისი დავცალე კაცურად, იქვე ჩამეძინა.
უეცრად ყიყლიყოს ძახილი ჩამესმა, ვიფიქრე, გათენდა
წამოვხტი, შინისკენ მოვქუსლე, ის იყო გავშორდი
ქალაქის კარიბჭეს, ვიღაც ავაზაკმა კეტი დამიშინა.
დავვარდი და, სანამ მე ღრიალს მოვრთავდი, მანტია ამად

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ისიც გავინსენოთ, ძერა რომ ბერძნების მუფედ ითვლებოდ

კ ო რ ი ფ ე

ძერა და ხელმწიფე? ბერძნების?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ნამდვილად. ჩვევაც კი შემოგვრჩა;

ძერას რომ თვალს მოვკრავთ, მაშინვე მიწაზე გავწვებით.

ე ვ ე ლ პ ი დ ე

ასეა, ღმერთმანი. ერთხელ დავინახე — ძერა ბოინობდა,

მყის მიწას გავეკარ და პირდაღებული ფრინველს

მივაჩერდი,

შიშით გათანგულმა ფული გადავყლაპე, შინ ხელცარიელი

დავბრუნდი

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

გუგულს კი ეგვიპტის დედოფლად იცნობდნენ და

ფინიკიასაჟ

მართავდა. „გუ-გუს“ რომ იტყოდა, ველად გადიოდნენ

ფინიკიელები. პურს მკიდნენ, ოქროსფერს იღებდნენ

მოსავალს.

ეველებიდე

მიტომაც ამბობენ: „გუგულო, კაყე და თესეო“.

პისტეტერე

თუმცაღა ელადის ქალაქებს მეფენი მართავდნენ,
ვთქვათ მენელაოსი ან აგამემნონი²⁴. მათ კვერთხზე ნიადაგ
ისხდნენ ფრინველები, ძღვენი ხელმწიფური მათაც
ერგებოდა.

ეველებიდე

პირველად გავიგე, საოცრად მიკვირდა, როს ტრაგედიებში
ფრინველით გამოსულს, მეფურად მოარულს ვხედავდი
პრიამოსს²⁵.

ქრთამს ელის ფრინველი, იცდის, ლისიკრატი²⁶ როდის
გამოჩნდება.

პისტეტერე

რას ნახავ, თქვი, უფრო საკვირველს, ზევსი რომ ზევსია,
იმასაც
არწივი²⁷ დაუსვამს გვირგვინზე, ნიშნად უმაღლესი მეფობის.
თებე, ვით მსახური, შევარდენს ატარებს, ათინას რჩეული
ჭოტია.

ეველებიდე

ასეა. ეა მაინც, რად ვერ იშორებენ ფრინველებს?

პისტეტერე

მსხვერპლის შეწირვისას ღვთაებას შიგნეულს ვაჩეჩებთ
ხელებში;
ზევსს კი ურჩევნია, ეს შიგნეულობა ფრინველმა
დაძიძგნოს.

ძველად ფრინველების სახელს იფიცავდნენ. ღმერთი ვის
ახსოვდა

ე ვ ე ლ პ ი დ ე

გრძნეული ლამპონი²⁸, როცა იტყუება, დღესაც ბატს

იფიცავს

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

უწინ ფრინველებს წმინდანებად რაცხდნენ ყოველნი:
დღეს ცუდლუტებად მიაჩნიათ და ბაცაცებად. —

როგორც შეშლილებს, ქვით და ჯოხით ვრეკებიან.

აქ, ამ ღვთაებრივ ჭალებშიაც არ გასვენებენ.

მახეს გიგებენ, თქვენს გასაბმელს ჭიმავენ ბადეს.

თქვენთვის მზადა აქვთ სატყუარა, მარყუჟი, სხაპი...

ჯგროდ დაგიჭერენ და ბაზარში გაგაქანებენ.

მუშტრები ურცხვად ამოწმებენ სიმსუქნეს თქვენსას.

ხომ არ გგონიათ, რომ უბრალოდ შეგწვავენ? არა!

ყველს დაგათლიან, შეგბრაწავენ ერბო-კარაქში,

ქმარს დაგასხამენ, მოგაყრიან დაკებილ მწვანელს,

მოტკბო საწებელს შეკმაზავენ — თბილს, სურნელოვანს;

გადაგამხობენ, ერთიანად დაგაწურავენ,

თითქოს ლეში ხართ უსარგებლო, გადასავდები.

ა ნ ტ ო ღ ა

მ ე ო რ ე ნ ა ხ ე ვ ა რ ქ ო რ ო

ო, ადამიანო,

სიცოცხლეს გვიშხამავს შენი ხმის მოსმენა.

მე მოვთქვამ, ვქვითინებ.
რად არ შეგვიინახეს უღირსმა მამებმა
ის ძველი პატივი,
ჩვენი წინაპრების სამეფო.
მათ ქარს გაატანეს დიდება.
დღეს კი შენი თავი გვაჩუქა განგებამ,
მხსნელად მოგვევლინე.
უნდა დავვიფარო მეც, ჩემი ბარტყებიც,
შენ ხარ ერთადერთი იმედი.

კო რ ი ფ ე

თქვი, რა წყალში გადავვარდეთ, ან რა ხერხი ვიღონოთ,
გვითხარ, როგორ დავიბრუნოთ ძველი ძალაუფლება?

ა ნ ტ ე ა ი რ ე მ ა

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ფრინველთა ქალაქი უნდა ააშენოთ და ერთად იცხოვროთ.
სივრცე და ჰაერი უნდა შემოზღუდოთ აგურის კედლებით,
სიმაღლით, სიმაგრით არ ჩამოუვარდეს ბჭეს ბაბილონისას.

კ ვ ე ლ პ ი დ ე

პოი, გიგანტებო! რა გასაოცარი იქნება ქალაქი!

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

კედლებს რომ აღმართავთ, ზევსს ძალაუფლება მოსთხოვეთ
კუთვნილი,

თუ გაძალიანდა, უარი თუ გითხრათ, არ მოებოდაშოთ.
ომით დაემუქრეთ. ღმერთებიც დატუქსეთ სასტიკად.
ფრინველთა ქვეყნიდან კვლავ აღარ დაეშვან სამზრუსოდ.
აღარ მიაკითხონ ალკმენეს, ალოპეს, სემელას²⁹,
თუ არ დაიშადეს. ისე დაუდაღეთ მსუნაგებს სასირცხლო
რომ ქალის ალესი არასდროს ინდომონ ღმერთებმა.
ადამიანებსაც უნდა გაუგზავნოთ ფრთამალი დესპანი.
აცნობეთ, დღეიდან ფრინველნი მეფობენ და არა

ღმერთები.

მსხვერპლი ჯერ ფრინველებს შესწირონ, ისინი
მეტე გაიხსენონ. ვცადეთ ყოველ ღმერთს ეხლავ

დაუწყვილოთ

წიტი შესაფერი, რომ ერთად მიიღოთ კაცთაგან ზვარაკი.
სანამ აფროდიტეს ძღვენით ვაახარებ, საკენკი დაუყარე

მელოტას.

პოსეიდონს ხარი თუ გინდა დაუკლა. იხვი დააპყრე

მანამდე.

თუ ფიქრობ, ჰერაკლეს მიაგო პატივი, ნაზუქი არგუნე

თოღაას.

შეფე შევსს ცხვარს უკლავ. ოქროსქონრიანი ნიბლია

რითია ნაკლები.

კოლო დაუკალი ნიბლიას, მამალი. ვიდრე შევსს ერკეშალს

შესწირავ.

ე ვ ე ლ პ ი დ ე

კოლო დაუკლანო? ეს მესმის. დე, შევსმა იტყუოს, რამდენიც
ენებოს.

ხორი ფე

ჩქებს ნეტა ღმერთებად რომელია ჩავეთვლიან?

ზომ დაგვინახავენ -- ბუმბული გვმოსავს და დავფრინავთ.

პისთეტე რე

გნუ გედარდებათ. ჰერმესიც³⁰ ბუმბულით მოსილი

ღმერთია.

თქვენსავით დაფრინავს. ფრენა სხვა ღმერთებსაც კარგად

ეხერხებათ.

დაფრინავს ეროსიც, ნიკეს³¹ კი ფრთები აქვს ოქროსი.

პომეროსს დამფრთხალ მტრედს აგონებს მფრინავი ირინა.

ეველპიდე

თვით ზევსის ელვასაც ფრთები აქვს. ფრთებითვე მოფრინავს

ჩვენამდე.

კორი ფე

ვთქვით და უმეტარმა ადამიანებმა არაფრად ჩაგვაგდეს

და ისევ ღმერთების თაყვანი ირჩიეს?

პისთეტე რე

თუ ასე მოხდება,

ბელუტას, ჭილყავის ლაშქარმა აიკლოს იმითი ყანები.

როს დაიშევიან, ადგნენ და დემეტრას³² მოსთხოვონ

მარცვალი.

ეველპიდე

ერთბაშად არ მისცეს. ქალღმერთს ეხერხება ხალხის

გაწბილება.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

მალე რომ დარწმუნდნენ ადამიანები ფრინველთა ძალაწ
თვალი ამოჩიქნონ ყვავებმა ხარ-კამეხს, ცხვარსა და
სახელად

აპოლონს მოუხმონ საქონლის მკურნალად და ფულიც
უსად

ვ ვ ე ლ პ ი დ ე

ხარების გაყიდვა მაცალეთ. ყვავები მერე მიუსიეთ.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

თუკი დედამიწას, კრონოსს და პოსეიდონს გადატეს,
ხალსი ბევრს იგემებს სიხარულს.

კ ო რ ი ფ ე

შენ ერთი მითხარი.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

თუნდაც ის რადა ღირს, კალია ვენახს რომ ვერ გაეკარება
ნისკარტალესილებს ვერსად გაექცევა ბუსა და წიწკანას.
ლეღვს ვერას დააკლებს ტკიპა და მატლები, ვერც

ჭიანჭველები.

ხოჭოს და ობობას შაშვები გაწყვეტენ, არ გაახარებენ.

კ ო რ ი ფ ე

კი მაგრამ, ქონებას რა ვუყოთ? კაცთათვის ესაა მთავარი

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

უნდა უმკითხაონ და ყველას სიმდიდრე უსურვონ ჩიტებმა,
ვაჭარს სარფიანი აღუთქვან ვაჭრობა, მოგება ზღაპრული,
და მისცენ იმედი ზღვიდან დაბრუნების.

კორიფე

ეს ვისგან შეიტყოს?

პისტეტერე

ვიდრე წავიდოდეს, ჩიტები ეტყვიან ღირს წასვლა თუ არა.
წინასწარ ამცნობენ, საგზაოდ როგორი იქნება ამინდი.

ეველპიდე

ღღეს გემს ვყიდულობ, სავაჭროდ მივდივარ, მომწყინდა
მე თქვენთან ლაყბობა.

პისტეტერე

კაცს ჩიტი ასწავლის, თუ განძი სად არის დაფლული.
ფრთოსნებმა იციან — ვერცხლი სად მარხია. ანდაზაც
არსებობს:
„ფრინველთა გარდა, ვერავინ მიაგნებს განძს, ჩემგან
დამარხულს!“

ეველპიდე

გემს ვყიდი, თოხს ვებებ. ოქროთი სავსე მოვთხარო ქოთანნი.

კორიფე

ვფიქრობ, ჯანმრთელობას ვერვის მივანიჭებთ, ეს ღმერთთა
საქმეა.

პისტეტერე

კაცის სიხარული, კაცის ჯანმრთელობა — მისი ქონებაა.
ავად მაშინ არის, თუ ვერ მოერიო საქმეს და ცხოვრებას.

კორიფე

ან თუნდაც სიბერე მათ როგორ ვაშორო, ესეც ხომ ოლიმპოს
ხელშია?

იქნებ ჯობს ნორჩებად დავხოცოთ ყველანი?

პისტეტერე

დანოცვა არა ღირს.

ერთ სამას წელიწადს ხომ წაუმატებენ მოკვდავებს
ფრინველნი.

კორიფე

კი მაგრამ, საიდან?

პისტეტერე

საკუთარ წლებიდან. ნუთუ დაგავიწყდა,
ყვავი რომ ხუთჯერ მეტს ძლებს ადამიანზე?

ეველპიდე

დალახვროს. ფრინველთა ტახტი მიბრუნებია ღმერთების
სამართალს

პისტეტერე

ათასჯერ სჯობია.

ფრინველებს ტაძრის აშენება არა სჭირდებათ,
არც გუმბათები, არც კარიბჭე მოოქროვილი.
ხე და ბურქია მათი ბინა, თავშესაფარი.
კეთილშობილი ფრინველების განსასვენებლად,
წმინდა ალაგად ზეთისხილი ამიბრუნებია.
არ დაგვჭირდება ამონსა³⁴ და დელფოსში წასვლა
სამარჩიელოდ. ზეთისხილის ან ბურქის ძირას

დაყერი ქვას, ხორბალს. მერე ლოცვად აღვაპყრობთ
ხელებს.

რალა დაგვიშლის სარგებელი მოვთხოვით ფრინველთ
ჩვენი ზვარაკის, ჩვენი ძღვენის სამაგიეროდ.

სწრაფი ფრთოსნები დიდხანს აღარ გვალოდინებენ.

გაგვამდიდრებენ ერთი მუჭა ხორბალის ფასად,

მინდეთ, ამოდ არ ჩაივლის ვედრება ჩვენი.

კო რ ი ფ ე

მტერი მეგონე უბოროტესი, უერთგულესი ყოფილხარ

ბრძენი,

შენს დარიცვბას ფრინველთა მოდგმა კანონად ჩათვლის

ამიერიდან.

ქო რ ი

მალამო იყო შენი სიტყვები,

სული ჩაგვიდგა, გაგვასპეტაკა.

დავდოთ პირობა, გავერთიანდეთ.

დაურღვეველი ჩვენი კავშირი

და შეთანხმება საკმარისია —

ერთად ვეკვეთოთ საძულველ ღმერთებს.

ტანტს დაგვითმობენ ოლიმპოს მკვიდრნი,

დაგვიბრუნდება ნანატრი კვერთხი.

კო რ ი ფ ე

თუკი ღონეზე მიდგება საქმე, გამოგვიყენე, როგორც

გენებოს

და თუ დაგვიჭირდა ჭკუა და ხერხი, შენი იმედი გვექნება

ყველგან.

ო ფ ო ფ ი

ზევსს გეფიცებით, დრო არ არის ახლა მთქნარების,
ნიკიასივით ვერ დავიწყებთ უაზრო ყოყმანს.
რადას ვაყოვნებთ, აქედანვე შევუდგეთ საქმეს.
თუმცა მანამდე ჩემი ბუდე მინდა გაჩვენოთ —
ლამაზად, რბილად ჩაფენილი ფიჩხი და თივა.
თქვენი სახელი?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

იოლია ამის გაგება.

პისთეტურე ვარ.

ო ფ ო ფ ი

თქვენს მეგობარს რას ეძახიან?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ეს — ეველპიდე.

ო ფ ო ფ ი

მსიამოვნებს თქვენი გაცნობა.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

დიდად გვაამეთ.

ო ფ ო ფ ი

გთხოვთ მიბრძანდეთ.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ჩვენ კი წამოვალთ,

ოლონდ, წინ, გვიჯობს შენ წაგვიძღვე.

ო ფ ო ფ ი

ჩამოვინებით. (მიდის.)

ი ს თ ე ტ ე რ ე

ჩქ, მომისმინეთ, შეჩერდით წამით.

მითხარ, უფროთლებს ფრინველებთან რა გვესაქმება?

თქვენ ცაში დაფრენთ, ჩვენ — მიწაზე დავიარებით.

ო ფ ო ფ ი

ეს სულ იოლად მოგვარდება.

ი ს თ ე ტ ე რ ე

ვახსოვს ეზობებს

ერთი იგავი — არწივის და მელიის ძმობა

როგორ დამთავრდა, რა სავალალოდ.

ო ფ ო ფ ი

ნუ გეშინია. ძირხვენა გვაქვს აგერ ისეთი,

ერთს გაღეჭავ და მყისვე ფრთები გამოგესხმება.

ი ს თ ე ტ ე რ ე

აბა წავედით. ქსანთიასი, მანადოროსი³⁵

უკან გამოგვყვნიენ, ტვირთიც მათვე გამოიყოფონ.

კ ო რ ი ფ ე

ჰეი, ოფოფო, მომისმინე.

ო ფ ო ფ ი

რა ამბავია?

კო რ ი ფ ე

ამ დარბაისელთ საკადრისად გაუმასპინძლდი.
ჩვენ კი ბულბული მოგვივლინე სწორუპოვარი,
მუნების გუნდში მგალობელი. გვინდა ვილხინოთ,
გული ვიჯეროთ ღვთაებრივი მისი ჰანგებით.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

იწამე ზევსი, შეასრულე სურვილი მათი,
სთხოვე მგალობელს, ბუჩქნარიდან გამოიხედოს.

ე ვ ე ლ ჰ ი დ ე

ხმა მიაწვდინე, ყველა ღმერთის გავედრებ სახელს,
ჩვენც არანაკლებ გვენატრება ბულბულის ხილვა.

ო ფ ო ფ ი

კეთილი, იყოს ნება თქვენი. პროკნე ძვირფასო,
აქეთ გამოდი, გაიცანი უცხო სტუმრები. (შემოდის ფლეიტა
დამკვრელი გოგონა. თავი, ფრთები და ჩაცმულობა ბულბულისა აქვს)

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

მამაო ზევსო, რა საოცარს ვხედავ არსებას,
ერთი შეხედეთ, რა ნაზია, რა მოხდენილი,
სიამოვნებით ვიგემებდი ამ ჩიტუნias.

ე ვ ე ლ ჰ ი დ ე

ტანზე აუსხამს ოქრო-ვერცხლი გოგონასავით.
არ დაგიმაღავთ, საკოცნელად მიმიწვეს გული.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

რის კოცნა, ბრიყვო, შამფურივით გაგიყრის ნისკარტს.

ეველპიდე
შენ დარდი ნუ გაქვს, ჯერ კვერცხივით გავფცქენი ამ
გოგოს,

მერე ტურებში ვაკოცებ და არა ნისკარტში. (ნილაბს ხდის და
კოცნის ფლეიტაზე დამკვრელ გოგონას.)

ოფოფი
ახლა წავიდეთ!

პისტეტერე
ღმერთი იყოს ჩვენი მფარველი!

(პისტეტერე, ეველპიდე და ოფოფი მიდიან მონების თანხლებით. ორ-
ქესტრაზე რჩება ქორო და ფლეიტის დამკვრელი ქალი. ოფოფი და მისი
ორი სტუმარი შედიან ოფოფის სამყოფელში. კლდე იხურება.)

პარაბასა

ქორო (ფლეიტის თანხლებით).
ო, შავგვრემანო, ყელმონატულო,
ყველა ფრთოსანზე უსაყვარლესო,
არ მიმღერია სიმღერა, სადაც
შენ არ ერიო, ჩემო ბულბულო.
გამომეცხადე, რომ დამენახვო,
მონვედი, მოგყვა საამო ჰანგი,
ამღერებულო ხმატკბილ საკრავზე,
საგალობლო გაზაფხულისა,
შენ ხარ დამწყები ანაპესტების.

კორიფე

ადამიანების მოდგმავ, უსუსურო, უდროოდ დამჭკნარო
ფოთლებო,

ჯიშო განწირულო, სახევ წარმავალო, კვდომად
მიდრეკილნო აჩრდილნო,

თქვენ, უფროთოდ მავალნო, რა არი ეგ ყოფა? სიზმარი
მწარე და უსანო.

გვისმინეთ ფრინველებს, ჩვენ არ ვემონებით სიკვდილს,
ხნოვანებას,

ლაჟვარდში დავფრინავთ, იქ მოგვდის წმინდა და უკვდავი
აზრები,

ათას საიდუმლოს გიამბობთ ცისას და მიწისას;
რანი ვართ ფრინველნი, ან რამ გააჩინა ქაოსი, წყვდიადი,
ღმერთებზე რომ გეტყვით, ყურს ვილა დაუგდებს მოლაყებ
პროდიკოსს³⁶.

ქაოს-ერებოსი და ღამე მეფობდნენ აქ თავდაპირველად,
შავად ამთქნარებდა პირქუშ ტარტაროზის უფსკრული ვეება.
მიწა არსად იყო, არც ცა და ჰაერი; წყვდიადის წიაღში
ღამემ ჩაისახა ქარისგან ნაყოფი და კვერცხიც დაგორდა.
წლები გადიოდა, კვერცხი გაიბზარა და გაჩნდა ეროტი:
ვნებისგან ატანილს მუხლი ქარის ჰქონდა და ფრთები
ოქროსი,

მალე ტარტაროსის ბნელ საბრძანებელში ქაოსთან
შეუღლდა,
და ვიშვით ფრინველნი, ეროტის პირველი განცხრომის
ნაყოფნი.

სამყარო მოიცვა და დაიმორჩილა დიდმა სიყვარულმა...
და გაჩნდა ხმელეთი, ცა უკიდუგანო და ზღვა უნაპირო.
მერელა იშვა უკვდავთა მოდგმა — ოლიმპოს ღმერთები.
აქედან, ცხადია, ღმერთებზე ხნიერი ჩვენა ვართ,

ფრინველნი,

ჩვენი წინაპარი თავად ეროტია, ინებეთ საბუთი —
ლამაზ ბიჭუნების ხელში ჩასაგდებად, გულის მოსაგებად.
ბევრჯერ მივეშველეთ, ბევრჯერ ავუსრულეთ კაცებს

საწადელი;

ვის წიწილს ვჩუქნიდით, ვის კიდევ ბატის ჭუკს, მწყერს თუ
ჩიტბატონას.

არ არის ნატვრა, რომლის ასრულებაც ფრინველს

გაუჭირდეს.

დრონი წელიწადის ჩვენით შეიცნობა — ზამთარი,

ზაფხული.

წერო ლიბიისკენ როცა გადიყვივლებს, ჟამია თესვისა,
მაშინლა დათმოს საჭე მეზღვაურმა, მიწვეს, წაიძინოს,
ორესტემ³⁷ თბილი მოიგდოს ქურქი და ისე იქურდოს.

ძერა თუ შენიშნეთ, ცაში მოტრიალე — გაზაფხულს

ელოდეთ,

ცხვრის პარსვა იწყება, მერცხალიც მოფრინდა, დრო არი

გაყიდოთ

თბილი ქურთუკები, გაგრილდეთ, შილიფად ჩაიცვათ.

ამონზე, დელფოსზე,³⁸ ან თვით აპოლონზე რითა ვართ

ნაკლები?

რჩევის საკითხავად ფრინველებს გვაკითხავთ, მუდამ,

ყველაფერზე,

ცოლის შერთვაა თუ სელოზის არჩევა, ან ყიდვა-გაყიდვა.
ყოველგვარ ნიშანს — ავს თუ სასიკეთოს — ფრინველს

უკავშირებს

ცხვირის ცემინება, უცხო რამ ამბავი — უთუოდ ფრინველთა
ბრალია

მონა თუ შემოგხვდათ, ანდა სახედარი, აქაც ფრინველია
საბაბი.

რად უნდა მიხვედრა — ფრინველი კაცთათვის ქურუმის
ყოფილა ნამდვილი.

თქვენ ღმერთებად გვიცანით და ჩვენზე იყოს ამაგი,
გვინდა გამცნოთ, ვით მუშებმა, წელიწადის დროები:

შემოდგომა და ზამთარი, გაზაფხული, ზაფხული.

შევსის დარად ღრუბელ-ღრუბელ როდი გადავიკარგებით,
ჩამოსვლას რომ არ კადრულობს, მედიდურად დაგყურებთ,

სულ ძირს ვიფრენთ, სამუდამოდ აქვე, თქვენთან დავრჩებით.
სიმდიდრე და ჯანმრთელობა უღეველი გექნებათ,

თქვენ, თქვენს შვილებს, შვილთაშვილებს, ბედნიერად
ვამყოფებთ.

მშვიდობას და ნეტარებას, სიჭაბუკეს მოგიტანთ,
ჩიტის რძეც არ დაგაკლდებათ, იმღერებთ და იცეკვებთ.

მოსაწყენად ვერ მოიცლით, ლხინს და მხიარულებას,
წრეგადასულ დროსტარებას არ ექნება საზღვარი.

ო ღ ა

პ ი რ ვ ე ლ ი ნ ა ხ ე ვ ა რ ქ ი რ ი
პოი, მუზავ, ტყისა!

ტიო-ტიო-ტიო-ტიოტინქს.

ცადაზიდულ მთებს ვვვლებით თავზე,

ტიო-ტიო-ტიო-ტიოტინქს.

იქ ყოფნა მართლა ზღაპარია, თელის ტოტები გვაფარია,

ტიო-ტიო-ტიო-ტიოტინქს.

ჭრელი ყელიდან იღვრება ჩვენი წკრიალა სიმღერა,

ტიო-ტიო-ტიო-ტიოტინქს.

პანს ჰიმნებს ვუმღერით, მასავით წმინდას

და დედა-კიბულეს³⁹ ცეკვებით ვალხენთ.

ტო-ტო-ტო-ტო-ტო-ტო-ტო-ტო-ტინქს,

ტყე-ტყე დადიოდა ფრინიქე⁴⁰,

მონუცმა თაფლივით აგროვა

სმები მგალობელთა ნეტარი,

მათ არ უწერია გაქრობა.

ტიო-ტიო-ტიო-ტიოტინქს.

ეპიგრამა

პირველი ნახევარქოროს წინამძღოლი

მაყურებელნო, რომელნი ირჩევთ წამოსვლას ჩვენთან,

ნულარ აყოვნებთ, წამოდით, ვისაც სილაღე გინდათ.

რაც თქვენთან სამარცხვინოა, რასაც კანონით სჯიან,

იმას ჩავდივართ ფრინველნი, კიდევაც თავი მოგვწონს.

თქვენში სირცხვილად ითვლება, შვილმა რომ სცემოს მამას,

ჩვენ გვიხარია, თუ ბარტყი ჩაუნისკარტებს მშობელს,

თან ეტყვის! „აბა, სცაღე და შემობრუნეო ხელი“.

თქვენ მისდევთ მონებს, გაქცეულს, ყიჟინითა და რისხვი
ჩვენ კი წიროებს ვეძახით ფრინველებს გადახვეწილს.
ფრიგიელია სპინთარე, მიტომ არა თვლით კაცად,
ჩვენ კი ფრიგიულ ფრინველად ვაქცევთ. მივაგებთ პატივს
კარიელ ექსეკესტიდეს მონად მიიჩნევთ ყველა,
ერთს კარიულად იყივლებს, მოძმეს იპოვის ჩვენში.
თუ პისიასის ემაწვილი⁴¹ გულში ჩაიდებს ღალატს,
ყვინჩილად ვაქცევთ მაშინვე, დავაწყებინებთ ყივილს.
იცოდეთ, მამალს მამლობას ვერვინ დაუშლის ჩვენში

ა ნ ტ ო ღ ა

მ ე ო რ ე ნ ა ხ ე ვ ა რ ქ ო რ ო

გაჰყივის ქათქათა გედი —

ტიო-ტიო-ტიო-ტიოტინქს!

შრიალებს მსუბუქი ფრთები

და გვესმის: „იდიდე, თებე“.

ტიო-ტიო-ტიო-ტიოტინქს.

გედებმა დაფარეს ნაპირი

კლდოვანი ჰებროსის⁴².

ყივიან. გუგუნებს კალთები

ზეცის უებროსი.

ტიო-ტიო-ტიო-ტიოტინქს.

მხეცმა მიაშურა ბუდეს, შიშმა აიტანა რადვან.

თვლელმა მოერია ტალღებს,

ქარიც გაინაბა, ჩადგა.

ტო-ტო-ტო-ტო-ტო-ტო-ტო-ტო-ტინქს.
ფერხული ჩააბეს მუზებმა,
ღმერთები გაოცებას არიან.
ერთად მოვუსმინოთ ქარიტებს⁴³, ---
ეს მათი სიმღერის ზარია.
ტიო-ტიო-ტიო-ტიოტინქს.

ანტიპირემა

მეორე ნახევარქოროს წინამძღოლი
ბედნიერი ხარ ამქვეყნად, თუკი გასხია ფრთები,
ნეტა ჩიტებად გაქციათ, მაყურებლებო ჩვენო,
არ მოუსმენდით მშიერნი თქვენ ტრაგედიის ქოროს,
გაფრინდებოდით სახლებში, დანაყრდებოდით უმალ,
მობრუნდებოდით მხიარულ სანახაობის ნახვად.
ვთქვათ და მოუნდა პატროკლიდს შემსუბუქება მუცლის,
მოსასხამს აღარ წაახდენს, გაინავარდებს განზე.
მოისაქმებს და მსუბუქად მოფრთხილდება ისევ.
ვთქვათ, თქვენში ვინმე კუროა, ვთქვათ და აქვე ზის ქმარიც,
ხომ გაფრინდება, საყვარელს ხომ მიაშურებს წამსვე,
ერთს კარგად მოისურვილებს, ინებივრებენ ერთად
საწოლში, მერე აქეთკენ გამოსწევს ფრენა-ფრენით.
მერწმუნეთ, არაფერი სჯობს ფრინველად, ფრთოსნად
ყოფნას.

დიიტრეფოსი⁴⁴ ხომ გასსოვთ, როს გამოესხა ფრთები,
ვილარქოსობა⁴⁵ უბოძეს, ჰიპარქოსობაც მისცეს.
კაცად არავინ აგდებდა, ცხენ-მამალივით დადის.

ქვეყნის ვიზიტი

ქვეყნის ურთიველებად გადაცემული პოსტერზე და ველებიდე)

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

აპა, მზადა ვართ. ამისთანა რამის მნახველი.
ზევსი მყავს მოწმედ, ჯერ არ ვყოფილვარ.

ვ ვ ე ლ პ ი დ ე

რად გეცინება?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

მორთულობა მათცებს უცხო.

გითხრა, რას გევხარ მაგ შენი ფრთებით?

ასე მგონია, ხარაზობა დაიწყო ბატმა.

ვ ვ ე ლ პ ი დ ე

შენ კი გაპუტულ შაშვს მაგონებ, ძმობილო, ჩემო

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

საკუთარ ტანზე საკუთარი ბუმბული გვმოსავს.

როგორც ესქილე იტყოდა⁴⁷ ბრძენი.

კ ო რ ი ფ ე

სხვა რა ვიღონოთ, რა ვაკეთოთ?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

პირველ ყოვლისა,

ქალაქს სახელი შევურჩიოთ შესაფერისი,

მერე კი მსხვერპლი შევწიროთ ღმერთებს.

ვეელჰიდე
მეც ასე ვუიქრობ.

კორიფე
რომელ სახელს ამჯობინებდით?

პისტეტერე
ვარჩევ სპარტანულს. აი თუნდაც „ლაკონიკონი“.

ვეელჰიდე
„ლაყე დემონი“? ვერაფერი შვილია სწორედ.
არ გამოდგება.
ამნაირ სახელს უსახელოდ დარჩენა გვიჯობს.

პისტეტერე
მაშ რა დავარქვათ ქალაქს ჩვენსას?

ვეელჰიდე
რამე მომადლო,
უფრო მსუბუქი, ჟღერადი და ჰაეროვანი.

პისტეტერე
„გუგუ-ღრუბლეთი“ რომ დავარქვათ?

კორიფე
საუცხოოა,
შვეთეს სახელს ვერც ვინატრებდით.

ვეელჰიდე
ერთი მითხარი, მაგ ქალაქში ხომ არ დამალეს
თეოგონოსმა და ესქინემ⁴⁸ მთელი ქონება.
განძი ურიცხვი.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

არ გცნობია „გუგუ-ღრუბლეთი“.

იქ მიწდორია, ფლეგრას ველი⁴⁹ ჰქვია სახელად,
სადაც ღმერთებმა გიგანტები მშრალზე დასტოვეს.

კ ო რ ი ფ ე

ო, როგორ ბრწყინავს... ამ ქალაქის ვის ვანდოთ დაცვა,
ღმერთთაგან რომელს მოვუქსოვოთ წამოსასხამი?

ე ვ ე ლ პ ი დ ე

ვფიქრობთ, ათენა გამოდგება, ქალაქთ მფარველი.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

შემირცხვენია ის ქალაქი, სადაც დამცველად
ქალი დადგება, მედიდური, აბჯარასხმული,
ზოლო კლისთენეს⁵⁰ თითისტარი ეპყრობა ხელში.

ე ვ ე ლ პ ი დ ე

კი მაგრამ, კოშკზე ვინ ავგზავნოთ სამეთვალყუროდ?

კ ო რ ი ფ ე

ნუ გედარდებათ, გეყავს ფრინველი სპარსელთა მოდგმის,
ავი და ანჩხლი, ჩხუბისთავი, ამ მამლაყინწას
თვლიან არესის⁵¹ შთამომავლად...

ე ვ ე ლ პ ი დ ე

მეფე-მამალი.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

კლდეზე ღმერთივით შესკუბდება ჩვენი მფარველი (ეველპიდეს)

რადას უყურებ, გაინძერი, აფრინდი მადლა.
კირით ხუროებს მიეშველე, კედელი აპყავთ,
მოზიდე ღორღი, აურიე თისა და კირი,
ხონჩით აცოცდი, კიბეებზე დაგორდი თავქვე.
მეთვალყურენი დააყენე, ცეცხლსაც მიხედე,
ზარს შემოჰკარი, წაიძინე, სადაც გენებოს.
ორი შიკრიკი გააგზავნე. ერთი — ღმერთებთან,
მეორე — ხალხთან. ამის მერე ორივე მაცნემ
მე მინახულოს...

ე ვ ე ლ ჰ ი დ ე
დამიხედეთ ამ მუქთანორას,
ეს თუ აქ დარჩა, თავს დალუპავს.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე
აბა, ძმობილო,
გზას გაუდექი, უშენობა გაუჭირდებათ.
(ვევლებიდე მიდის.)

მსხვერპლის შეწირვას მოითხოვენ ახალნაკურთხი
ღმერთები, მალე დავიძრებით ქურუმთან ერთად,
ბიჭუნავ, სურა მოგვაწოდე, ხელს გადავიბანთ.
(პისტეტირე სახლისკენ მიდის.)

II ს ტ რ ო ფ ი

პ ი რ ვ ე ლ ი ნ ა ხ ე ვ ა რ ქ ო რ ო
შენთანა ვარ მთელი ჩემი არსებით,
აჰა, მსხვერპლად შემიწირავს ტარიგი,

ღავკლათ, ღმერთებს ეამებათ ზეცაში.
ვთქვათ სიმღერა, მათი სადიდებელი,
მიწვდეთ ღმერთებს პითიელთა ძახილი,
სალამური ააკვნესე, ქერიდო.

მ ე ო რ ე ე ა ო ზ ო ღ ი

(გამოდის და ფლეიტაზე უკრავს ყვავად გადაცმული მსახიობა. ბისტე-ტვრე, ქურუმი და მონები, რომელთაც სამსხვერპლო ციკანი უბვრიათ ხელთ, სახლიდან ვაშილიახ.)

ბ ი ს თ ე ტ ე რ ე

კმარა, გეყოფა, რას ხედავენ ჩემი თვალები,
თა არ მინახავს, მაგრამ მსგავსი არსად მსმენია,
ხად გაგონილა ფლეიტაზე უკრავდეს ყვავი.
ქურუმო, ლოცვა აღუვლინე აწინდელ ღმერთებს.

ქ უ რ უ მ ი

მზადა ვარ, ოღონდ ჯერ დამჭერი ვიხმოთ კალათის.

(გამოდის ხელკალათიანი ბიჭუნა.)

ფრინველთა ჰესტიის⁵² და ძერის სახელზე,
ჭერის და კერიის ვინც არის მფარველი,
ოლიმპოს ბინადარ თვითეულ ფრინველზე
ვილოცოთ, ვილოცოთ.

ბ ი ს თ ე ტ ე რ ე

შენ, მიმინოვ, მეუფეე ზღვათა, გისაროდეს!

ქ უ რ უ შ ი

ვილოცობ პითიელ, დელოსელ გედებზე,
მწყერთა წინამძღოლზე — ღვთაებრივ ლეტოზე⁵⁵.
ვაქოთ ჩიტბატონა -- ჩვენი არტემიდე.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

კოლენის ასული⁵⁶ იქცა ჩიტბატონად!

ქ უ რ უ შ ი

ვაქოთ საბასია⁵⁷ -- სკვინჩა ფრიგიული,
ვადიდობთ სირაქლემა დიდი,
ვინც წვა უკვდავნი და მოკვდავნი.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ეს ხომ კიბულეა, დედა კლეოკრიტეს.

ქ უ რ უ შ ი

გავედრებთ, შეეწიეთ ქალაქ გუგუ-ღრუბლეთს,
დღევგრძელი, მზევგრძელი ამყოფეთ,
მოდმე ქიოსელთაც⁵⁸ მისედეთ.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

შენ იცი, ქიოსელთ თუ არ გამოტოვებ!

ქ უ რ უ შ ი

ღმერთო, მიეც დიდი დღე
გმირ ფრინველებს, მათ შვილებს:
პელიკანს თეთრს, პელიკანს რუხს,
არწივსა და როჭოს,
ხოხობსა და ფარშევანგს,

ყანჩასა და მტრედს,
ახვს და ყარყატს, მოლაღურს,
წიწკანას და თაუშავას.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე (ქურუმნი).

ბუღელო, ჭკუა რა უყავი, სად გავგონილდი!
თრბსა და არწივს მჭლე ციკანზე ეპატიჟები.
მერას ღუკმადაც არ ეყოფა ეს საცოდავი,
ყადი, გამშორდი, გვირგვინები წაკრიფე შენი,
სამეფებს ქურუმს.)
თავად შევწირო დმერთებს მსხვერპელი, არავინ მიჩნდა

II ა ნ თ ი ს ტ რ ო ჟ ა

მეოთხე ნახევარქორო
ისმინე, ისევ ისმინე,
ჩვენი გალობა ღვთიური,
ღღესასწაული იწყება,
ვადაიბანე ხელები,
დმერთო, მაღალო, გვიკადრე,
მარტო შობბძანდი, უფალო,
არ მოიყოლო არავინ,
ნადაა სხვათა სამყოფი,
მარტო რქები და ტყავია.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

გვირგვინოსანო ფრინველებო, მიიღეთ მსხვერპელი.

მეხსიანე მკვირვარი

(შემოდის ვრძელმიანი, დაკონკილი პოეტი.)

პოეტი

ო, მუზავ, უმდერე გუგუ-ღრუბლეთს,

ქალაქს უნეტარესს,

სატახტოს, ბედნიერს.

პისთეტიერე

შენ რაღა გინდა ან ვინა ხარ, გაგვაგებინე.

პოეტი

ტკბილ ხმათა მპყრობელი,

თავგადადებული მსახური მუზათა,

როგორც ჰომეროსი იტყოდა.

პისთეტიერე

მონა ყოფილხარ, მიტომაც გაქვს თმა აბურდული.

პოეტი

როგორ გეკადრებათ,

ყველა ხელოვანი მუზათა მსახურია.

როგორც ჰომეროსი იტყოდა.

პისთეტიერე

ჯობია შენს თავს ემსახურო, ტანზე ჩაიცვა,

აქეთ რა ქარმა გადმოგაგდო, მითხარ, პოეტო?

პოეტი

გუგუ-ღრუბლეთის სადიდებლად ჰიმნები მითქვამს,

ქაღწუღისა ხმების, ხალადობთ, ააქო, კოღინი,
სიმღერებს ჩემსას სიმონიდეს ატყვია ვვადი.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ასე როდიდან შეგიყვარდა ჩვენი ქაღაქი?

პ თ ე ტ ი

ვაქვ და ვაქვ რა ხანია, ვეთაყვანები.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ისემა რა გითხრა, ეს წუთია ერთად მოგნათდეო,
ახლა ვზვიმოთ დაბადებას ანა ქაღაქის.

პ თ ე ტ ი

ასეა, მუზის ფეხმარდ რაშებსაც⁵⁷

ასწრებს ამბავი, ელვისუროიანი.

მამო, ეტნის ფუქემდებედო.

შენ, ჰვირონო წმიდათაწმიდავ.

როგორც შეპფერის სიუხვეს შენსას,

წყალობა მცირე მოილე ჩემდა.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე (თავისთვის).

ამას თუ რაშე არ ვაჩუქეთ, გაგვიჭირდება,

აქედან ნაღდად ფეხს არ მოიცვლის. (ქურუმის მსახურს)

შენ წინსაფარი რომ გაცვია, ქიტინაც გმოსავს,

ერთ-ერთი დათმე, გაახარე ბრძენი პოეტი.

(ქურუმის მსახური წინსაფარს იხდის.)

ეტიყობა გცივა, გადაიცვი ეს წინსაფარი.

პოეტი (გამოართმევს წინსაფარს).

დიდი პატივით მიიღო მუზამ
მცირედი ძღვენი, თქვენგან მოძღვნილი.
დარბაისელნო, ახლა პინდარეს
ღვთიურ გალობას დაუგდეთ ყური.

პისთეტეე

ამ ჩვენს მეგობარს არაფერი ეტყობა წასვლის.

პოეტი

ყრუ ტრამალებში, სკვითების მხარეს,
დაეხეტება ყარიბი ვინმე.

არც რა ახურავს, არც რა აცვია,

დადის საწყალი აღმა და დაღმა.

ქიტონიც უნდა ახლდეს წინსაფარს,

მგონი მიმიხვდით, რისი თქმაც მსურდა.

პისთეტეე

ქიტონს მოითხოვ, რა მიხვედრა სჭირდება ამას. (ქურუმის მსახურს.)

ბარემ ქიტონიც გაიხადე, უბოძე მგოსანს, (მსახური ქიტონს იხდის და პოეტს უწვდის.)

აჰა და წადი, გაიარე.

პოეტი

მესმის, მივდივარ.

სატახტო თქვენი ასერიგად უნდა შევამკო:

უმღერე, ოქროსგვირგვინოსანო,

ქალაქს გათოშილს და მოცახცახეს,

ძოვადეჟ მინდვრებს, თოვლით დაფარულს.

წაყოფიერი ვნახე ველები.

ალაღაი, ალაღაი. (მიდის)

მეცხეობა: მკობრივი

პისთეტერე

უშად დატოვე ქარდაკრული, ცივი ველები.

რაკი საჩუქრად სამოსელი გერგუნა შალის.

ზევსს გეფიცები, არ მეგონა, რას ვიფიქრებდი

თუ ასე შალე მოაგნებდა სატახტოს ჩვენსას.

ბიჭუნავ! თასით საკურთხეველს შემოუარე.

ხინუმეს ვითხოვ! (ქმოდის მისანი, ხელში გრავნილი ჭვინავს).

მისანი

შეიცადეთ, ნუ დაკლავთ ციკანს.

პისთეტერე

შენ, ეი, ვინ ხარ?

მისანი

მისანი ვარ.

პისთეტერე

მომწყვდი აქედან.

მისანი

ფრთხილად, ნუ სცოდავ, ნუ აკნინებ ღვთაებრივ ძალას.

წინასწარმეტყველს თიოონ ბაკიდს აქვს ნახსენები
გუგუ-ღრუბლეთი.

პისთეტერე

სად იყავი მერე აქამდე?

ვიდრე ამ ქალაქს, სწორუპოვარს, დავაარსებდი.

არც მინახინხარ.

მისანი

მაკავებდნენ ზენა ძალები.

პისთეტერე

ჯანი გავარდეს, იქადაგე. მზად ვარ გისმინო.

მისანი (საზეიმო სმით).

„როს სიკიონის და კორინთოს მხარეში, შუაგულ მიჯნაზე,
ერთად შეიყრება მგლები და ყვავები, ერთი ფერისანი“ ...

პისთეტერე

ტიდასთვის ახსენა ნეტა კორინთელნი? ვერა გამიგია.

მისანი

პაერზე გახლავთ ლექსში მინიშნება და ალბათ ამიტომ.

„უპირველესად პანდორეს⁵⁸ ქათქათა ვერძი დაუკალით,

ხოლო ვინც პირველი გაუწყებთ ჩემს სიტყვას, ჯერეთ

ჩაუცმელი

ებოდოს მანტია და ფეხსაცმელები, სულ ახალთახალი“.

პისთეტერე

„ფეხსაცმელებიო“? ასე უწერია?

პ. პოსტოფანე

მისანი

წიგნში შეამოწმე.

„თასიც მას ერგება და ხელისგულებზე დაუწყობა“
„შიგნეულს“

პისტეტერე

„შიგნეულობაცო“? ნამდვილად ასეა?

მისანი (უწვდის გრაფიკს).

წიგნში შეამოწმე.

„ყმაო ნებიერო, ბრძანებას ჩემსას თუკი შეასრულებ,
არწივად გაქცევ, ცაში ინავარდებ, სოლო თუ მეურჩე,
არწივი კი არა, კოდალად ქცევაც აღარ გიწერია“.

პისტეტერე

მართლა ასე ამბობს ბაკიდი? მითხარი.

მისანი

წიგნში შეამოწმე.

პისტეტერე

ჩემი მისანი სულ სხვა გახლავს. თვით აპოლონმა
გამომიგზავნა, რასაც ასლა მოისმენ ჩემგან. (საზღიშო ხმით)
„თუკი არამკითხე ვინმე ცრუპენტელა კარზე მოგადგება,
რიტუალს ჩაგიშლის და თბილი შიგანის მირთმევას
ინებებს,

სიგრძე სიგანედ უნდა მოუქციო ასეთ ვიგინდარას“.

მისანი

რალაცას იგონებ.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე
წიგნში შეამოწმე. (სცემს მისანს.)

მ ი ს ა ნ ი
მიშველეთ, მომკლა.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე
აქედან მოკურცხლე, სხვაზე გამოსცადე ეგ შენი მისნობა.
(მისანი ვარბის.)

მ ე ჯ ლ თ ე ე პ ი ზ ო ლ ი

(შეშლის მეტონი. ხელში გასაზომი ხელსაწყოები უჭირავს.)

მ ე ტ ო ნ ი
თქვენთან მოვსულვარ.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე
აი კიდევ უბედურება.
რამ მოგიყვანა? გაგვიმხილე ზრახვანი შენი,
გულში რა გიდევს, რა ფეხზე ხარ, გვითხარ, მოსული?

მ ე ტ ო ნ ი
მიწის მზომელი ვარ ხელობით. თვითეულ თქვენგანს
ჰაერი უნდა ავუზომო.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე
რა მესმის, ღმერთო.
ვინ ხარ, რა კაცი?

მ ე ტ ო ნ ი
მეტონია ჩემი სახელი.

მიცნობს კოველი ბუბქენა თუ კოლონელი.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე
ვერა გაჭირავს?

მ ე ტ ო ნ ი

გასაზომი სედსაწყობი.

ჰაერი ძლიერ მოგვაგონებს მოხაზულობით
ქვებს, ცეცხლის საქრობს. ამიტომაც მის გასაზომად
მონიღ სანაზავს დავამატებ და მეტე ფარგლით
ვაზომავ მანძილს. გაივე რამე?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე
ვერაუერი.

მ ე ტ ო ნ ი

მეფე სწორ საზებს ვავატაებ სანაზავითვე
და ამნაირად წრე კვადრატად გადაიქცევა.
ცენტრში ბაზარი მოთავსდება, ხოლო ბაზრისკენ
სწორი ქუჩები გაიჭრება. ამგვარად ვარსკვლავს
სწყდება სხივები მოკაშკაშე. თითონ მრგვალია,
სხივები სწორი.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე
თალესი⁶⁰ ხარ პირწავარდნილი.
ქვირფასო, მეტონ!

მ ე ტ ო ნ ი

თას გვიბრძანებ.

პოსტეტეე

თავდაც იცი,

როგორ მიყვარსარ. პათიოსნად წასვლას ვირჩევდი.

მეტონი

რაგომ? რა მოხდა?

პოსტეტეე

აქ, ისე ვით ლაკედემონში,

გადამთიულებს ვერ იტანენ. გაძდა ამისა.

ხშირია ჩსუბი.

მეტონი

აჯანყებას სომ არ აპირებთ?

პოსტეტეე

რას ამბობ? არა.

მეტონი

მაშ რა ხდება?

პოსტეტეე

მიღწეულია

ქრთსულოვანი შეთახსმება ვურტყათ თაღლითებს.

მეტონი

ლუკი ასეა, გაცლა მიჯობს.

პოსტეტეე

აჰ, მაგრამ ვფიქრობ.

არაგვიანდა. ცემა-ტყევა იწყება შენი. (უბრალოდ ტეტიონს.)

მ ე ტ ო ნ ი

მიწველეთ, მომკლა.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

მოგიხდება, ხომ გაფრთხილებდი

შარა გაზომე გაქცეულმა, გამოგადგება. (მეტონი გაბობის.)

მ ე მ მ მ მ მ ე ნ ი ო ზ ო დ ი

(შემოდის ბადრელა, ნაცბული მეთვალყურე, ობიექტის შემოაგობებს.)

მ ე თ ვ ა ლ ყ უ რ ე

პროქსენს¹¹ დავეძვბ.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

სარდანაპალს¹² უყურეთ ერთი.

მ ე თ ვ ა ლ ყ უ რ ე

როგორც თქვენ ხედავთ, მეთვალყურედ გამომაგზავნეს
„გუგუ-ღრუბლეთში“.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

მერედა ვინ გამოგაგზავნა

სამეთვალყუროდ?

მ ე თ ვ ა ლ ყ უ რ ე

ბარათი მაქვს ხელმოწერილი.

ტელევსმა მომცა.

ის თეატრე

თი მითხარ, თუ აიღებდი

ფასურს შენსას, შინ მშვიდობით თუ წასვიდოდი?

მე ვალყურე

აღა თქმა უნდა. შეკრება მაქვს სწორედ ოჯახში,

აღა ამისა, ფარნაკესთან⁶⁶ მიმეჩქარება.

ის თეატრე

შთუ ასეა, გაიქეცი, აჰა, ფულები.

მე ვალყურე კასრებს მიუჩინებს, პისთეტერე კი მუშტებს დასცხებს.

მე ვალყურე

ს მერჩი?

ის თეატრე

ნ ხომ ფარნაკესთან მიგეჩქარება.

მე ვალყურე

წმედ მჭირდებით, მეთვალყურე გალახეს, ხალხნო.

ის თეატრე

ოზე მოკურცხლე შენი კასრებით. (მეთვალყურე გარბის.)

არის საქმე? ლოცვა არც კი დამთავრებულა,

მეთვალყურეებს გვიგზავნიან ვილაცეები. (შეშოდის კანონთა
ქრები.)

ნონ თემკრები (კითხულობს).

უგუ-ღრუბლეთელმა თუ რაიმე დაუშავა ათენელ

მოქალაქეს”...

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

კიდაცა კიდევ მოგვევლინა თადაც ნაჯდაბნით.

კ ა ნ ო ნ თ შ ე მ კ რ ე ბ ი

კამყიდველი ვარ კანონების ასლავ მოგყიდით
ვინცსაღ კანონებს.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

მაინც რანაირს?

კ ა ნ ო ნ თ შ ე მ კ რ ე ბ ი

„გუგუ-ღრუბლეთის ყველა მკვიდრი ვალდებულია,
წომა-წონები შემთიღონ ბეოტიისა“...

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

აჰა. საზომი მაგიერი თითოტიისა. (სცემს კანონშემტრებს.)

კ ა ნ ო ნ თ შ ე მ კ რ ე ბ ი

რა მოგივიდა?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ვაქრით შენ და შენი კანონი.

მოუსვი, ვიდრე მიგტყეპავდე კანონიერად. (სცემს კანონშემ-
ტრებს ვარბის, შემობრბის შეოვადყურე.)

მ ე თ ვ ა ლ ყ უ რ ე

პიროვნების შეურაცხყოფისათვის, მომავალი მუნიქიონის
თვეს⁴ პისტეტერეს ვიბარებ სასამართლოში.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

შენ ისევ აქ ხარ, არ გაქცეულხარ? (უბიძგებს და აგდებს შეთვალ-
ურეს, შემობრბას კანონშემტრები.)

კ ა ნ ო ნ თ შ ე მ კ რ ე ბ ი

...თუ ვინმე უდიერად გააძევებს თანამდებობის პირს და კანონით გათვალისწინებულ პატივს არ მიაგებს მას...”

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ღმერთო, მომკალი. შენაც აქა ხარ?

მ ე თ ვ ა ლ ყ უ რ ე

ნავს ნუ იღუპავ ათი ათას დრაჰმას შეგაწერ.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

წყალმა წაგიღოს შენი კასტებით. (კანონთშემკრები დახეუ შემობრუნდა.)

კ ა ნ ო ნ თ შ ე მ კ რ ე ბ ი

მოედნის ბოძთან რომ მოშარდე, თუ გაგონდება? (ორთავემ დაეხრჩვება. ორივენი გარბიან.)

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ტყეი. დაიჭით. ხომ იკადრეს ბოლოს გაქცევა. (მსახურებს.)

დალას ვაყოვნებთ, სახლში შევიდეთ.

მშვიდად მივართვათ ღმერთებს ციკანი. (პისტეტერე და მონები სახლში შედიან.)

მ ც ი რ ე პ ა რ ა ზ ა ს ი

ო და

პ ი რ ვ ე ლ ი ნ ა ხ ე ვ ა რ ქ ო რ ო

ღღეიდან მსოლოდ ფრინველთა.

ყოვლისმცოდნე და მჭვრეტელთა,
 სახელზე უნდა ილოცოთ.
 ჩვენია მთელი სამყარო:
 ვიფარავთ ხეხილს, ყვავილებს,
 რამდენი გავანადგურეთ
 ხოჭო და ჭიაღუები.
 კვირტებს და ძირებს მცენარის,
 ყლორტებს და ნაყოფს, მშვენიერს.
 უღმობლად ღრღნიან ისინი.
 არ უნდა წავაბილწინოთ
 მათ ეს ბაღია და ბაღები.
 ჩვენი ნადავლი გახდება
 მწერი დიდი თუ პატარა.

ეპირემა

პირველი ნახევარქოროს წინამძღოლი
 ხომ გაიგონეთ ამ დილით. რა თქვა ქალაქის მაცნემ:
 „დაჯილდოვდება, ვინც მოკლავს მელიელ დიაგორასს,⁶⁵
 ოქროს ტალანტით. ასევე მიიღებს ოქროს ტალანტს
 ადრევე ჩაძალღებული ერთი ტირანის მკვლელი“.
 კარგი იქნება ამგვარი ჩვენც დავაწესოთ ჯილდო:
 „ვინც ფილოკრატეს⁶⁶ მოგუდავს — ღობემძვრალეების
რისხვას,
 ერთი ტალანტი მისია, ცოცხლად შეიპყრობს --- ოთხი.
 თასმაზე ასხმულ შვიდ სკვინჩას, ბილწი მანეთად ყიდის.

ბაზარზე გამოტანილი, ფიტულებს ჰგევანან მწყერები,
ნისკარტში ურჭობს ფრთა-ბუმბულს. დასცინის საწყალ
შაშვებს,

მტრედებსაც იჭერს, წყეული, და გალიებში კეტავს,
რომ სსვა მტრედებიც აცდუნოს და მიტყუება შეძლოს“.
ეს უნდა გამოვაცხადოთ. ვისაც ჩიტები ჩვენი
გალიაში ჰყავს ჩასმული, უჯობს გაუნსნან კარი,
ვინც რომ ურჩობას გაგვიწევს, უმალ შევიპყრობთ იმას,
ხელ-ფეხს შევეუკრავთ ფრინველნი და სატყუარად ვაქცევთ.

ა ნ ტ ო ღ ა

მ ე ო რ ე ნ ა ხ ე ვ ა რ ქ ო რ ო
დალოცვილია ფრინველთა მოდგმა.
ბუმბული მოსავს. ზამთრის ქარბუქში
ძბილი სამოსი არა სჭირდება.
ჩვენ არც ზაფხულის თაკარა მზისა
არ გვეშინია, ყვავილოვანი
კვიფარავს მდელი. ფოთოლთ წიაღში
ვართ შეყუქული, როცა კალიებს,
ნიცხეში მკვნესართ, თავბრუ ესვევათ.
გამოქვაბულებს ვარჩევთ ზამთარში,
ორეადების⁶⁷ კრებული გვართობს.
გაზაფხულს მირტის გვირგვინი მოაქვს
ჩვენთვის ქარიტთა ტურფა ბალიდან.

ახტეპირემა

მეორე ნახევარქოროს წინამძღოლი

გვინდა ვაცნობოთ მსაჯულებს, თუკი მოგვცემენ ჯილდოს, ვალში არავის დავრჩებით, არ დავიშურებთ სულსაც, ისეთ საჩუქრებს მივართმევთ, არ ღირსებოდეს პარისს⁶⁸. ეველა მსაჯული ოცნებობს ჩაიჩსრიალოს ბლომად, ჭოტებით გულმონხატული. ლაერეონული ვერცხლი⁶⁹, ნუ დაღონდებით, აგივსებთ ვერცხლით ოჯახს და ქისას, დაჩუკენ ვერცხლის ჭოტები, ვერცხლის პაწია ბარტყებს, ისე იცხოვრებთ სახლებში, თითქოს ტაძრებში იყოთ, იქვენი სასახლის გუმბათზე გვსურს არწივებად დავსხდეთ. თუკი ფულების ჩაჯიბვა მოიწადინეთ გულით, ნყისგე შევარდენს გიბოდებთ, მოქნილია და მარდი. სადილზე დაპატიჟებულს, ჩიჩახვს ვათხოვებთ მსაჯულს. თუ ჯილდო არ დაგვირიგეს, ვაი, მსაჯულთა ბრალი. სპილენძის ქოლგა დაიმსონ ქანდაკებების დარად, არადა, როცა ეცმევათ წამოსასხამი თეთრი, შედ დავასკორავთ პირდაპირ, შურისძიებაც ვიცით.

მეფევიდე ეპიფორდი

(ნეშიდის პისტეტერე).

პისტეტერე

თუმც დიდებულად ჩაიარა მსხვერპლის შეწირვამ, მაინც არა ჩანს, მშენებლობის ამბები ჩვენთან

არავის მოაქვს, რა დღეშია ნეტავ კედლები? (შენობის პირველი მაცნე.)

თუმცა რას ვამბობ, აგერ მობის გამალებული

პირველი მაცნე

სა-სა-სა-სა-სა-საით არის, ნეტავ, წასული,

ჩვენი თავკაცი პისტეტე?

პისტეტე

თითონ გახლავართ.

პირველი მაცნე

უკვე აშენდა გალავანი.

პისტეტე

დიდად შაამე.

პირველი მაცნე

მორჩა, დასრულდა ნაგებობა გასაოცარი,

ცას ებჯინება თვალუწვდენი მისი კედლები,

იმდენად ფართო, პროქსენიდეს და თეოგენეს

ზედ შეუძლიათ გააჭენონ ეტლში შებმული

ტროას ცხენები.

პისტეტე

ოი, ჰერაკლევ!

პირველი მაცნე

სიმაღლე კედლის თვით გავზომე, იქნება ასე,

ასი საყენი?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

შენ მოგმართავ, პოსეიდონო,

ვინ ააშენა გალავანი თვალშეუდგამი?

პ ი რ ვ ე ლ ი მ ა ც ნ ე

თვით ფრინველებმა. ეგვიპტელი კალატოზები⁷⁰

და ქვისმთელელები არ ჰყოლიათ. თავით ბოლომდე.

რასაც იხილავთ, სულ ფრინველთა ნახელავია.

ლიბიის მხრიდან უთვალავმა წეროთა გუნდმა

საძირკვლის ქვები ჩიჩახვებით გადმოგვიზიდა.

მძიმე ლოდები ნისკარტებით თალეს დალღებმა,

ხოლო პრანწიებს და ჭაობის დანარჩენ მკვიდრებს

მალლა, ჰაერში, აჰქონდათ წყალი.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

კირიან დულაბს ვინ აწვდიდათ?

პ ი რ ვ ე ლ ი მ ა ც ნ ე

ყანჩები. ხონჩით

ეზიდებოდნენ.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

გადმოტვირთვა ვინლა ითავა?

პ ი რ ვ ე ლ ი მ ა ც ნ ე

აქ კი ბატებმა ივაჟკაცეს. გასაოცარი

იპოვეს ხერსი — ნიჩბებივით ხმარობდნენ ფეხებს

და გულმოდგინედ გადმოცალეს მთელი დულაბი.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

მათი ფეხიდან რა არ გამოვა.

პ ი რ ვ ე ლ ი მ ა ც ნ ე

წელზე ქამარი შემოირტყეს იხვებმა. აგურს
ეზიდებოდნენ. როგორც ბიჭებს, მოსამსახურეს,
კირი აჰქონდათ მერცხლებს მალლა და ნისკარტებით
თვითეულ მათგანს ქაფჩია ეჭირა.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ვინ იქირავენს დღიურ მუშას ამიერიდან!
ვანაგრძე, გისმენ! ხუროობა ვიღამ იკისრა?

პ ი რ ვ ე ლ ი მ ა ც ნ ე

პელიკანებმა. დურგლებია სწორუპოვარი;
ვეება კარებს ნისკარტებით რანდავდნენ, თლიდნენ,
ხმაური იდგა იმდაგვარი, გეგონებოდათ,
დოკში გემები შენდებოდა უზარმაზარი.
ყველა ჭიშკარი მოათავეს, შეკიდულია,
მძიმე ურდულიც გაუყარეს და დაუყენეს
სანდო მცველები. გუშაგები ზანზალაკებით
მიდი-მოდინ. თითო კოშკზე თითო კოცონი
ანთია ნიშნის მისაცემად. ახლა წავედი,
ხელ-პირს დავიბან, თვით მიხედე, ძმობილო, საქმეს. (მიდის.)

კ ო რ ი ფ ე

რამ დაგაფიქრა? ალბათ გიკვირს, რომ ასე სწრაფად,
ასე უეცრად ააშენეს შენი კედელი?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

რაც მოვისმინე, საკვირველზე საკვირველია.
არა ჰგავს ნამდვილს, ზღაპარში ვარ, ასე მგონია.
ეს ვინდა მორბის? გუშაგია, ამბავი მოაქვს,
შესვთ, საომრად გამზადებულს მიუგავს სახე.

მ მ რ ვ ე ე კ ი ზ ო დ ი

(შემორბის მეორე მაცნე.)

მ ე ო რ ე მ ა ც ნ ე

ე-ჰე-ჰე-ჰეი-ი-ე-ჰე-ჰე-ჰეი...

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

რაო, რა მოხდა?

მ ე ო რ ე მ ა ც ნ ე

საშინელი დაგვატყდა რისხვა.
ერთ-ერთი ღმერთი, ალბათ ზევსის წარმოგზავნილი,
ჭიშკარში ჯიქურ შემოგვეჭრა, ამოგვივარდა,
მცველებმა --- ჭკებმა --- ვერც შენიშნეს, იქვე ეძინათ.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

რა სამარცხვინო, რა უმსგავსი საქციელია.
ვინ ღმერთი არი?

მ ე ო რ ე მ ა ც ნ ე

ვერას გეტყვით. ეს ვიცი მხოლოდ ---
ფრთები ასხია.

ის თ ე ტ ე რ ე

რადღას უცდით, რატომ მდევარი
არ დაადვენეთ.

ქ ე ო რ ე მ ა ც ნ ე

მეგარდენტა მთელი მხედრობა —
ციცო ათასი ცხენოსანი გამოეკიდა,
მათვე მიჰყვა მეომრები, ბრჭყალდალესილი:
ბრბი, არწივი, სვავი, ქორი, მიმინო, ძერა...
აერი შესძრა მათი ფრთების შრიალ-ფათქუნმა.
ლმერთს დაედვენენ, სადაცაა წაეწევიან.
ქვე იქნება დამალული, არა მგონია
ორს წასულიყო.

ის თ ე ტ ე რ ე

ვიპყართ. ჩქარა შურდული.
ამართეთ მშვილდი, დაუმიზნეთ, სტყორცნეთ ისარი,
ორს ჩამოაგდეთ. მომეშველეთ, ჩქარა შურდული! (გადის.)

ქ ე ს ა მ ე ს ტ რ ო ფ ი

ორველი ნახევარქორო
მი დაიწყო სასტიკი, აუწერელი ენით,
ვეომებიან ღმერთები, მეტოქეები ჩვენი.
ავიცვათ სუფთა ლაყვარდი, უბე და კალთა ცისა,
ლიმპოს ღმერთებს ჩვენს მხარეს არ გავაკარებთ, ვფიცავთ.

ო რ ი ფ ე

ხიზლად იყავით, შემოგარენს თვალი ადვენეთ,

აშუკა აღმეშენი, ცით სწაუიშა ბოღილი იშაკა
 უკვლავი ღმჭიონს ახლოდღება ფოთგბის შირიადღი.

პ ი ს თ ე ტ ვ რ ე

იბინე, შემბახეუნი ბილი, იშქობის ფილიპ
 ხერკეთ 1

სიბაღქ-

პ ი ს თ ე ტ ვ რ ე

საიდან მოხველ, ანდა საით მიუკანები.
 შესდექი გაყუნდი, ან გაინსტე, იყავ შორში და
 ვინა ხან უბსგან მოვლენდი, რა სულდერი?

ი რ ი დ ა

ოდომპოდეთა სასახლიდან გაშოგვცხადეთ.

პ ი ს თ ე ტ ვ რ ე

გვრ გამიგია, ქუბდხაც ჰგავხათ და იადქანსაც

ი რ ი დ ა

მე ვარ ირიდა.

პ ი ს თ ე ტ ვ რ ე

როგორც ვატყობ, გვმი ყოფილხარ.

ი რ ი დ ა

როგორ თუ გემი?

პ ი ს თ ე ტ ვ რ ე

სქარა აქეთ, ქორ-შეუარდენო,
 ეს შეიპყარით!

მ რ ი დ ა

მეწიყურთ? მესმის პაცივი
და დაფასება.

მ ი ს თ ე ტ ე რ ე

მეწიყურთ, მალე მოგივლი.

მ რ ი დ ა

მეწიყურთ.

მ ი ს თ ე ტ ე რ ე

მეწიყურთ, ურცხვო დიაცო.

მეწიყურთ, შეაღწიე იმ ჩვენს ქალაქში.

მ რ ი დ ა

მეწიყურთ, დაშორდით, აღარც კი მახსოვს.

მ ი ს თ ე ტ ე რ ე

მეწიყურთ, კიდევ დაგვცინის.

მეწიყურთ, მიმართე ნებართვისთვის, ან ეს მითხარი

მეწიყურთ, სად არი ყვანჩალასგან ხელმოწერილი?

მ რ ი დ ა

მეწიყურთ, რა გსურთ.

მ ი ს თ ე ტ ე რ ე

მეწიყურთ, არაფერიც არა უქონია.

მ რ ი დ ა

მეწიყურთ, ზომ არ გაღასხედი?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე (აკვირდება).

წარმოიდგინეთ.

თვითონ ყარყატის ბეჭედიც კი არსად აჩნია.

ი რ ი დ ა

სწორედ ყარყატის ბეჭედი მაკლდა.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ასე რომ ჩუმად, დამალულად გადმოიასტე

ქაოსი, სხვათა სამეფოში შემოიჭერთი.

ფიცავ, იქნები ირიდათა შორის პიტკელი.

ვისაც შევიპყრობთ და სიკვდილი არ ასცილდება.

ი რ ი დ ა

კი მაგრამ, მე ხომ უკვდავი ვარ!

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ეგ სულ ერთია.

უნდა გაწამოთ, არც ისეთი გასახარია:

როცა ქვეყანა ჩვენ გვეკუთვნის, გვემორჩილება.

ამ დროს ღმერთები გვიჯანყდებით და გვეურჩებიან.

არ გსურთ იწამოთ ჩვენი ძალა და სელმწიფება.

საით მიფრინავ, მითხარ, ვისკენ მიგეჩქარება?

ი რ ი დ ა

კაცთა მოდგმასთან გამომგზავნა ღმერთების მამამ:

სარი და ვერძი უნდა დაკლან ოლიმპოს ღმერთთა

პატივსაცემად. ოსშივარი შეწირულ მსხვერპლის

ავსებდეს ქუჩებს.

ი ს თ ე ტ ე რ ე

ვისზე ამბობ, რომელ ღმერთებზე?

რ ი დ ა

ჩხადაია, ჩვენზე, მეუფენი ჩვენა ვართ ცათა.

ი ს თ ე ტ ე რ ე (უზოხო ზიხლით).

ქვენ ხართ ღმერთები?

რ ი დ ა

თქმა უნდა, სხვა ვინ იქნება?

ი ს თ ე ტ ე რ ე

ამიერიდან ფრინველები დავსვით ღმერთებად,
ზევისის მაგივრად მსხვერპლიც მათვე უნდა შესწირონ.

რ ი დ ა

ბრიყვო, რეგვენო, გეშინოდეს ღმერთების რისხვის
და შურისგების, ახი არი კეფაში ჩაცხვოს
ზევსმა ბარი და გვარ ჯილაგი გაწყვიტოს შენი,
წთვლი ქონება, სახლი, კარი და თავად შენაც
ლიკიმნეს ელვამ გადაგბუგოს, დაგანახშიროს.

ი ს თ ე ტ ე რ ე

ლოგონი, გირჩევ ყური მიგდო, რაში გჭირდება

გ ქედმაღლობა. ამგვარად მხოლოდ

ღიდიელებს და ფრიგიელებს⁷¹ თუ დააშინებ.

თუ ჩემ დაწავრას, გამწარებას ეცდება ზევსი,

სასახლეს მისას, ამფიონის⁷² სასახლის დარად.

წმ. კოთხეული წიწკანები იცხლში ვახვევენ.
ი აუფხავნი ექესასამღუ დარჩულ არწივს
დასამხობად, ტაჩო აქასას ეცხვეათ ცუადი.
მნიწინგრად მახსოვს, მარტო ერთმა პორტირიონმა
თა დღე აყარა ღმერთობას მღ
წმ. ეი, მოახლევ მამა ზევსის, ჩემს გაბრძნებას
თო ჩა დაიწლი, სანანებლად გაგიხდი საქმეს,
აქუ ვაგაწვენ და კალდეები
აგად გამოცდი ბერიკაცის ხამკვირცხლეს, ადღას,
ი რ ი დ ა
ბიღწი სიტყვების გრცხვენოდეს, ბი ლწო.

მ ი ს თ ე ტ ე რ ე
მომწყდი აქედან, აქმა, აქმა, ჩქარა მოუსვი,
ი რ ი დ ა
მწარედ განანებს მამაჩემი მაგ თავხედობას.

მ ი ს თ ე ტ ე რ ე
ერთბაზად გული არ გამიხკდეს, გასწი გაუბრინდი,
აქციო ბაღღები შექმინე მუძუმწოვარა, (ავლეს ბრძლას
მელიო მადონასს.)

მ ე ს ა მ ე ა ნ თ ი ს ტ რ ო შ ა

მ ე ო რ ე ნ ა ხ ე ვ ა რ ქ ო რ ო
ზევსის მოდგმას და ნაშიერს დღვიდან ჩავცემთ ლახვარს,
არ ეღირსებათ არასდროს ჩვენი ქალაქის ნახვა.

მე კვამლი საკურთხელო დაიღე შევალ.
მე უფე ხურნელი ზვირაგის კმ წავეა.

ს თ ე ტ ე რ ე
ვაითუ, ხალხთან ვაგზაფინილი მაუწყებელი
დაგვიბრუნდა, მაშინ ა ვქნათ, რა გვეშვილება?

მ ა თ ე მ ა რ ი ზ ო დ ი
მე ბიბის მაუსეებელია

ე წ ე ე ბ ე ლ ი
პოსტეცერეგე, ბრძენო კაცო, უდიადესო,
ღნიერებით ყველა კაცზე აღმატებულო,
უ შეგიძლია სიტყვა მომცე?

ი ს თ ე ტ ე რ ე
ას შეცყვი ახალს?

მ ა უ წ ე ე ბ ე ლ ი
ხალხმა იწამა შენი სიბრძნე, მადლობის ნიშნად
იქროს ვვირგვინი გამომატანეს.

მ ი ს თ ე ტ ე რ ე
სასტური მითქვამს, რად მარგუნეს ამხელა ჯილდო?

მ ა უ წ ე ე ბ ე ლ ი
ადმუნებულო ჰაერთოვან, ციურ ქალაქის,
ანდიღებულა კაცთა შორის სახელი შენი.

ნატვრად ქცევიათ ამ ზღაპრული სამეფოს ნახვა.
 ვიდრე შენ ქალაქს დააარსებდი,
 კაცი თუ ქალი სპარტელებზე იყო შეშლილი:
 დაუბანელი, მშიერი და თმააბურდული
 დაწანწალებდნენ, ვით სოკრატეს, ხელჯოხი ეპყრათ.
 ამქამად მხოლოდ ფრინველები აბოდებს ყველას.
 შემოგვნატრიან, დიდის ამბით გვბაძავენ ფრთოსნებს.
 წვენ ხის ტოტი გვაქვს თავშესაფრად, მათ სასამართლო.
 ათას ჩასლართულ საქმეთაგან ელიან ლუკმას.
 კრუხივით სხედან კანონებზე, გათენებიდან
 ქალაქის მტვერში იგანგლებიან.
 უკვე იმდენად შეიშალნენ, ისე დაგიჟდნენ.
 რომ ფრინველების ირქმევენ სახელს.
 კოჭლი ვაჭარი იყო ერთი, „ბოლოქანქარა“
 დაარქვეს საწყალს, მენიპეს კი „მერცხალი“ ჰქვია.
 ფილოკლე მათთან „ტოროლაა“, თეოგენი კი
 „ჭაობის იხვი“, ქეროფონტი⁷³ „ღამურად“ იქცა;
 დიკურგეს⁷⁴ „ძერას“ ეძახიან და სირაკოსი⁷⁵
 „შაშვად“ მონათლეს, მართლაც ისე დადის საბრალო.
 დამხრჩვალი შაშვი გაგახსენდება.
 იმდენად უყვართ ფრინველები ადამიანებს.
 როცა მღერიან, წამდაუწუმ არის ხსენება
 მერცხალის, გვრიტის, მტრედის, გედის, წეროს, კაკაბის,
 ფრთებსა და ბუმბულს სადმე მაინც გამოუტრევენ.
 დაბლა ასეთი ამბებია. ერთს გეტყვი კიდევ:
 სულ მალე ხალხით გაივსება აქაურობა,

დაგეხვევიან, მოითხოვენ ფრთებსა და კლანჭებს.

კიდრე მოსულან, ფრთები ბლომად მოიძარაგე. (მაუწყებელი
სიფის.)

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ვეესია მოწმე, დაყოვნება არაფერს გვარგებს. (მონებს.)

ჩქარა გავარდი, კალათები და კიდობნები

ფრთებით გაავსე; შენ კი, მანეს, აქ მომიტანე

აჩემო ფრთები, აქვე მინდა, მოსვლისთანავე,

რომ მივეგებო უფროთ მოგზაურთ. (მონები მაღიას.)

მ ე ო თ ხ ე ს ტ რ ო ფ ი

პ ი რ ვ ე ლ ი ნ ა ს ე ვ ა რ ქ ო რ ო

აუ ასე გაგრძელდა, ეს ჩვენი ქალაქი

ხულ მალე იქცევა ხალხმრავალ სატახტოდ,

ბედის და ეროსის წყალობით!

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ხურც მოგვაკლდება შემწეობა და მფარველობა.

პ ი რ ვ ე ლ ი ნ ა ს ე ვ ა რ ქ ო რ ო

სუყველგან უყვართ, მთელი მსოფლიო მოხიბლულია ჩვენი

ქალაქით!

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ასწრაფოდ ფრთები, ფრთები მჭირდება!

პ ი რ ვ ე ლ ი ნ ა ს ე ვ ა რ ქ ო რ ო

ვეელაფერია ამ ჩვენს ქალაქში,

იანე კაცხს სჭირდება, მოუწონება,
ქაჩლი, ღოგოლათი, ჭეკა-ჭონკმა,
ჩვენთვის უაზრო ღარდი ფაშული,
სუფიებს ხამშეაღუ და სიყვარული.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

თა წული გწყდება, შე გლესუჭავ, გაინძებ ღბოძე!

მ ე ო ტ ს ე ა ნ ტ ი ს ტ რ ო შ ა

მ ე ო ტ ე ნ ა ნ ე ვ ა რ ქ ო რ ო

ფრთები კალათებში ჩააწყვეთ, სასწრაფოდ მოზიდეთ! (მე...
პა, ბაღას უღვეხარ, გაეგარდი! (პი...
კარგი იქნებოდა, მაგრამ მიგებეგვა ლაყე და უქნარა,
კარივით დამდგარა ზანტი და არაღრის შაქნისი.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ღიდი ბედოვლათი გამოდგა ეგ თქვენი მანესი.

მ ე ო ტ ე ნ ა ნ ე ვ ა რ ქ ო რ ო

თოგორც წესია და რივი,

ისე განალაგეთ ფრთები:

მგალობელი ჩიტები — აქეთ, მისანი ფრთოსნები — იქით,
ზღვათა ფრინველები — ცალკე, რომ ყველამ შეიძლოს
მისთვის სასურველი ფრთების ამორჩევა.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ი (კონანს)

ცა ჭკუანაკლულს ვსვდავ მუქთახორას,
ერთი სული მაქვს, რომ თავში წავეუთაქო (სცემს, მონა ვარზის.)

მ მ თ მ რ თ მ მ რ მ ე ა ი ზ (ო ღ ი)

(მეზიდის უბნის შვიდი.)

უ რ ჩ ი შ ე ი ღ ი (კლარის.)

ნეტავ არწივად მაქცია, მომე არწივის ფრთებით,
დავწი შვეინიან, აღებ, დაეგარდში ავფრინდებით,
დავფრინავ ქლონი, აქაფებუთი ზღვებით...

პ ი ს თ ე ტ ე რ ი

სუველაფერი მამ ღაღია, რაც გვითხრა მაცნემ,
ფილანტები ამ წაყენზე მღეროიან უკვე.

უ რ ჩ ი შ ე ი ღ ი

არ შეგულება ნეტარება, ფრენაზე დიდი!
შემეგარებთა ფრინველების აღათ-წესები,
გვიყვები თქვენზე, თქვენთან მინდა ყოფნა, ცხოვრება,
დათაყვანები კანონებს თქვენსას.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ი

კანონი ფრთოსნებს მრავალი აქვთ, შენ რომელს ირჩევ?

უ რ ჩ ი შ ე ი ღ ი

ყველა კარგია, მე ის მსიბლავს განსაკუთრებით,
ნებას რომ მაძლევს მამაჩემი დავკბინო, ვცემო.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

სწორია, ჩვენში იმ ყვინჩილას თვლიან ვაჟკაცად,
ვინც რომ გალახავს საკუთარ მშობლებს.

უ რ ჩ ი შ ვ ი ლ ი

მეც ამისათვის გეახელით, მინდა მივბეგვო
მამა მშობელი, მის ქონებას დავეპატრონო.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ყვინველებს ერთი კანონი გვაქვს უუძველესი,
იპოვი, ყანებს უწერიათ სჯულის ფიცარზე!
მას შემდეგ, რაც რომ მამა ყანჩა გამოზრდის ბარტყებს,
დაავაჟკაცებს, სათითაოდ ასწავლის ფრენას,
შვილებმა მამა უნდა არჩინონ.

უ რ ჩ ი შ ვ ი ლ ი

ვგ ვერაფერი კანონია, რა ხეირია,
თუ საკუთარი არჩინე მამა.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ყვინველთა ჯილაგს რადგან ასე ეთაყვანები,
იმგვარად მოგრთავ, დაემგვანო ობოლ ჩიტუნას²⁰.
ყური დამიგდე, მინდა რჩევა მოგცე კეთილი,
სიყმაწვილეში სხვებისაგან გამიგონია.
ცაბუკო, მამას ნუ გალახავ, აჰა, შენ, ფრთები --
ერთი, მეორე, საომარი დაიჭი იფენი. (აძლევეს ფარსა და ხმარს)
ხუჩად მოირგე ბიბილო მამლის. (აწვდის მუზარადს)
გუშავად დადექ, მეომრობით ირჩინე თავი.

მეშვი მამას. თუკი ჩხუბის აგიტანს ყინი.
გასწი, თრაკიას შიადექი, იქ გაბრძოლებენ.

ურჩი შვილი
დამემოწმება დიონისე, შენ მართაღლს ამბობ,
ასედაც ვიზამ, დაგიჯერებ.

პისტეტერე
ბრას წააგებ. (ურჩა შვილი მიდის.)

მეორე მქე ვანიზოდი
შემოდის მესობე პოეტი კინესია⁷⁷.)

კინესია (მღერის).
მალლა ცაში ავფრინდები
უმსუბუქეს ფრთებითო.
შემოვივლი მთელ ქვეყანას
ჩემი სიმღერებითო.

პისტეტერე (თავისთვის).
ამას რა ფრთები აუთავდება.

კინესია (მღერის).
ვარ ღონიერი და უშიშარი;
ცაში დავქრევიარ, როგორც ისარი.

პისტეტერე (კინესიას იცნობს).
კინესიას ვახლავართ! ბამბუკივით არ აშოლტილა!
ნეტა რა უნდა ამ ფეხმოჩორთვილს?

კ ი ნ ე ს ი ა

მოვედი თქვენთან, ველი წყალითას.

მეუ ბუღბულივით მინდა ვაქობა.

ბ ი ს თ ე ტ ვ რ ე

გმარა, ნუ მღერი, მიპასუხე, რაზე გაბჯა...

კ ი ნ ე ს ი ა

ფროვები მომეცი, ცაში მინდა ავინავადლო.

ნანდა ღრუბლებში ვიპოვო ხმები.

თოვლის ფიფქივით მოფარფაცე, ქარბუქიანი.

ბ ი ს თ ე ტ ვ რ ე

განა ღრუბლებში აგროვებენ ჯადოსნურ ჰანგებს?

კ ი ნ ე ს ი ა

ზაღა თქმა უნდა, ჩვენ უფრებდით არ გაგვეძიებო

ნიმღვრებს ნვენსას მეწამული თხუნულის ქუთუჯი.

სქელი ბურუსი, ქარაშოტი ანიჭებს შნოს და

პავროვნებას, მომიხმინე, მერე განსაჯე.

ბ ი ს თ ე ტ ვ რ ე

... მსუსას.

კ ი ნ ე ს ი ა

აქნე მანა შეუბი, ნუ გამაწბილებ.

შენი გუდინავის დამის მთელი ცა მოვიადო, ...

ეს სიღვათა ფროვებია.

გამგვიკისება ფრანველები

დანდებოვით კრებებან.

პისთეტერე
გვეოფა, კმარა.

კინესია (მღერის).
ზღვას, ღიღსა და მფშოთკარეს, შემოვუფრუნ გარს,
სადაც წავალ წავყვები ნიავსა და ქარს.

პისთეტერე
შენცა და შენს ქარს, თუ კაცი ვარ, მალე დაგაცხრობთ.

კინესია (მღერის).
ღამია — თბილი ქვეყნებისკენ მივეშურები,
მს ჩრდილოეთით მივაქანებ გათოშილ სხეულს,
მივაპობ ჰაერს, ვსერავ სივრცეს აღმა და დაღმა. (პისთეტერეს.)
ა დიდებულად მოწყობილხარ, მოხუცო ჩემო.

პისთეტერე (ფრთხვს ურტყამს).
შას იტყვი ახლა, სომ კარგია ფრინველად ქცევა?

კინესია
ფუდად ჩავივლის კინკლაობა კიკლაღის⁷⁸ მკვიდრთან.
რომელი თემი გტყვის უარს ჩემი სმის პატრინს.

პისთეტერე
ჩახან ასეა, დარჩი ჩვენთან და ავარჯიშე
დაღლების გუნდი. იმღერებენ და ყურს დაუგაყვებს
ტივჭავთა თემი.

კინესია
შასსარად მიგდებ? არაფერია.

შავრამ, იცოდე, არ მოვისვენებ,
ვიდრე ლაყვარდში ჩემი ფრთებით არ ავფრინდები.
(პოეტი მიღის.)

ქ ე ც ა მ მ ტ მ მ ა ი ზ ო ღ ე

(შეშოდის დამსმენი.)

დ ა მ ს მ ე ნ ი

ეს რა ფრთაჭრელი ჩიტუნებია,
უბადრუკები, არას მქონენი,
მითხარ, მერცხალო, მათი ამბავი.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ასალი ჭირი მოგვდგომია: ისე ეტყობა
კაი კაცს არ ჰგავს, სხვანაირად ჭიკჭიკებს ესეც

დ ა მ ს მ ე ნ ი

ჩვენო კულმაკრატელავ, მერცხალო, ხმა გამე,
ჭრელაჭრულა ჩიტებზე მომიყევიტ რამე.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

თავის დაძონძილ მოსასხამზე უნდა მღეროდეს,
ერთი მერცხალი რას უშველის, გაზაფხულს უსმობს

დ ა მ ს მ ე ნ ი

ფრთებს ვინ არიგებს? მითხარ, მისი ნახვა მჭირდება.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

თავად გახლავარ, რას ინებებდი?

ღ ა მ ს მ ე ნ ი

ფრთები, ფრთები მსურს, გასაგებია?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

მოსასხამისთვის პელენეში⁷⁹ გინდა გაფრენა?

ღ ა მ ს მ ე ნ ი

არავითარი. მე უბრალოდ ამბის მომტანი,
მაბეზღარა ვარ კუნძულების⁸⁰.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

კაი საქმეა.

ღ ა მ ს მ ე ნ ი

ფრთები მჭირდება, უწყებები რომ დავარიგო,
დავაფრთხო ხალხი, დავაშინო სასამართლოთი.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ფრთების შრიალში იოლია ალბათ დასმენა?

ღ ა მ ს მ ე ნ ი

არა, მე მხოლოდ მეკობრეებს უნდა ვერიდო,
წეროებს უნდა დავემგზავრო და ყანყრატოში
სარჩული ბლომად ჩავილაგო, სიმძიმისათვის.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

სირცხვილი შენი, ახალგაზრდა, ასე ჯანმრთელი
როგორ კადრულობ დაბეზღებას, ენის მიტანას.

ღ ა მ ს მ ე ნ ი

სხვა რა ვაკეთო, მიწის თოხნა არ შემძლია.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ცვეყნად ათასი ხელობაა. კეთილშობილი,
თუ ხელს გაანძრევს, თავს იოლად გაიტანს კაცთ.
სარჩოს საშოვნად რად ეძებ სარჩელს?

დ ა მ ს მ ე ნ ი

არ მინდა შენი ქადაგება, ფრთები მომეცი.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ფრთებს მხოლოდ სიტყვილი თუ შეგასხამ

დ ა მ ს მ ე ნ ი

ვე რანაირად.

სიტყვისგან ფრთები ვის შესხშია?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ვეელა მოკვდავი

ფრთებს სიტყვილი ისხამს.

დ ა მ ს მ ე ნ ი

ვეელა?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ნუთუ არა ვსმენია.

როცა მამები თავს იყრიან სადალაქოში

შვილებზე როგორ ღაპარაკობენ:

„დიიტრეფოსის სიტყვის ძალამ ბიჭუნას ჩემსას

ფრთები შეასხა, დღედაღამე დოღი აბოდებს“.

მეორე ამბობს: „ჩემი შვილი ყოველ საღამოს

ტრაგედიებზე ფრთაშესხმული დაიარება“.

დამსმენი

ნაშ ასე არი, სიტყვამ უნდა შეგვასხას ფრთები?

მისთვის

წორედ ასეა. სიტყვა აძლევს გონებას ძალას

აჭრას მალა. მძლავრი ფრთებით იქროლოს კაცმა.

მეც მინდა ფრთები გამოგაბას სიტყვებმა ჩემმა,

წილ საქმეს პატიოსანს.

დამსმენი

რა გამოგივა.

მისთვის

ნაშ როგორ ვინდა?

დამსმენი

მე წინაპრებს ვერ ვუღალატებ.

მამა, პაპა და თვით პეპერაც, დამსმენი მყავდა.

ხელარ აჯანჯლებ, მიმე ფრთები, მსუბუქი, სწრაფი.

ფრთები ქორის ან შევარდენის უწყებებს ხელად

გავარიგებდი, ათენში რომ სარჩელს წარვადგენ.

მეც კუნძულებს მოვაშორებ.

მისთვის

გასაგებია.

ნაშ კუნძულის მობინადრე ათენში ჩავა

საქმეს წააგებს.

დამსმენი

წორედ ასეა.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

სანამ უკანვე გამოცურავს, ქონებას მისას
ჯარიმის ფასად შიიტაცებ.

დ ა მ ს მ ე ნ ი

ეუხატრებ სწორედ!
სულ ციბრუტივით ვიტრიალებ.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

გასაგებია.
ციბრუტივით? შენისთანა ციბრუტისათვის
ფრთები მაქვს ავერ კირკორულიშ. საუკეთესო. (მთელდება
მათრასს.)

დ ა მ ს მ ე ნ ი

მიშველეთ, ეს ხომ მათრასია?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

არა, ფრთებია!
კიჩვენებ სეირს: ჩიკორივით დაგაბზრიალებ!(მათრასით სცემს

დ ა მ ს მ ე ნ ი

მიშველეთ, მოძკლა!

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

წადი ახლა, ადარ შეჩვენო.
რამდენიც გინდა იბზრიალე. შე უნამუსოვ: (დამსმენს გარბის.)
ოსრად დაგრჩება ევ საჩივრები. (მონებს.)
წავიღოთ ფრთები, მივატოვოთ აქაურობა (ყველანი ტოვებენ
სცენას.)

მ ე ხ უ თ ე ს ტ რ ო ჟ ი

პირველი ნახევარქორო
სად არ ვიყავით, სად არ ვიფრინეთ,
ზღვა და ხმელეთი შემოვიარეთ.
საოცრებანი ვნახეთ რამდენი.
ქვეყნის კიდეში ხე არის ერთი,
ხენეში, მსხვილი და ტანმაღალი.
ენატანიას, ძირამდე დამჰაღს.
მას კლეონიმე ჰქვია სახელად.
გაზაფხულობით ხე, უცნაური,
აყვავილდება, ნაყოფსაც ისხამს.
როს ფოთოლცვენის მოაწევს ჟამი,
ხიდან ფარები მოცვივა დაბლა.

მ ე ხ უ თ ე ა ნ ტ ი ს ტ რ ო ჟ ი

მეორე ნახევარქორო
არის ამქვეყნად ერთი ადგილი.
ძივრუებული, ბნელით მოცული.
პირქუში, ჩენი თვალით გვინახავს.
აქ მოკვდავები გმირების გვერდით
სხედან, ღრუობენ შეღამებაძღე.
როცა სიბნელე წვება უკუნთ,
უნდა ერიდოს ადამიანი
გმირებთან შეყრას. ამ ღროს ორესტე

თუ შეეჩუხა, უზარმაზარი
და საზარელი, დაადამბლავებს,
დალეწავს, დასცემს და გაატიტელებს.

მ მ რ ი თ ა მ მ რ ი ა ა რ ი დ რ

ჩემოდან ამოიშველიოს ხანძარი, გახვევდა, ხელს ქოცდა, ჰიზავს.

პ რ ო შ ე თ ე

ო, ღმერთო ჩემო, ნეტა ზევსმა არ დამინახოს,
ვერ მიმასწავლით პისტეტერებს?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე (სახლიდან გამოდის)

რა გნებავს, ვინ ხარ?

ეს რანაირად შესუდრულა!

პ რ ო შ ე თ ე

ვახედე ერთი,

ღმერთების მხრიდან ვინმე ხომ არ ამდევნებია.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

არა, არავინ, შენ ვინა ხარ?

პ რ ო შ ე თ ე

რა დროა ახლა?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

შუადღე ახალი გადასულია.

მიოხარი ვინ ხარ?

ბ რ ო მ ე თ ე
ადილობამ თუ ჩაიანს?

ბ ი ს თ ე ტ ე რ ე
კეთია ვიღაც.

ბ რ ო მ ე თ ე
ნეტა ზევსი რასა იქმნ ახლა,
გროვებს ღრუბლებს თუ ერეკება?

ბ ი ს თ ე ტ ე რ ე
კეყოფა, ბრიყვო!

ბ რ ო მ ე თ ე
სხვა ვზა არა მაქვს, დაგენახვები (ანენა სახეს.)

ბ ი ს თ ე ტ ე რ ე
ბრომეთუ, ჩემო სანატრელო!

ბ რ ო მ ე თ ე
ნუ ყვირი, ჩუმად!

ბ ი ს თ ე ტ ე რ ე
რა მოხდა?

ბ რ ო მ ე თ ე
სახელს ნუ მიხსენებ ასე ხმამაღლა,
ახლა რომ ზევსმა დამინახოს, დავიღუპები.
მინდა გიამბო, რა ხდება ცაში.
აქეთ მოიწი, გაშალე ქოლგა,
გადამაფარე, რომ ღმერთებმა არ დამინახონ.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

აი, ეს მეხმის!

დახეთ პრომეთეს, რა მარჯვეა, რა საზოიანი.
ნუღარ აყოვნებ, ყველაფერი მიაშბე წვრილად.

პ რ ო მ ე თ ე

მაშ მომისმინე!

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

მოყევი, გისმენ!

პ რ ო მ ე თ ე

შევსი დაემხო.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

თაფლი შენს პირს... მითხარ, როდიდან?

პ რ ო მ ე თ ე

იმ დღიდან, რაც რომ თქვენ ქალაქი ააგეთ ცაში.
მას შემდეგ მოკვდავთ ღმერთებისთვის არ შეუწირავთ
მსხვერპლი, ზეცისკენ არ წასულა სურნელოვანი
და გემრიელი ოხშივარი დაკლულ ზვარაკის.
უმარხულობთ, თითქოს დაგვიდგათ თქსმოფორია^{აბ}.
საკურთხეველები ჩამქრალია, ველურთ ღვთაებებს,
იღირიელებს^{აბ} რომ დაემგვანენ,
კბილთა ღრჭენა აქვთ გამართული, ომს აპირებენ.
თუ შევსი რამეს არ იღონებს, არ გასსნის ბაზარს,
სავაჭროს, სადაც გაყიდიან შიგნეულობას.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ესე გამოდის, ბარბაროსი ღმერთები სხედან
წაღლა, თქვენს თავზე.

პ რ ო მ ე თ ე

ბარბაროსნი არიან სწორედ.

ექსეკუსტიდეს და მის ჯვალაბს რომ ინახავენ.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

იქნებ სახელი იცოდე მათი,

რა ჰქვია ღმერთებს?

პ რ ო მ ე თ ე

ტრიბალები⁸⁶.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

გასაგებია.

რა საქონელიც იქნებიან. უკვე ეტყობათ!

პ რ ო მ ე თ ე

შენ მართალი ხარ. ყური მიგდე, ერთ რამეს გეტყვი:

მაღე ელჩები მოგადგება ტრიბალებისა

და თვით ზევსისგან, დაზავებას გთხოვენ ისინი,

შორს დაიჭირე, ვიდრე ზევსი სამეფო სკიპტრას

არ დაგიბრუნებთ თქვენ, ფრინველებს, სოლო შენ თვითონ

არ მოგათხოვებს ბასილიას⁸⁷ -- მშვენიერ ასულს.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ეს ბასილია ვინღა არის?

პ რ ო მ ე თ ე

წზეთუნახავი.

მას აბარია მამა ზევსის ელვა და მესი,
სხვა რამ ათასი: ბრძნული რჩევა, ოქროს კანონი,
მსაჯულთ ხელფასი, ვემთსაშენი, ურცხვი გინება.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

მის ხელთ ყოფილა ყველაფერი!

პ რ ო მ ე თ ე

მამ რა გეგონა?

მისი პატრონი ყოველივეს დაუფლება
ეს უნდა მემცნო, შენკენ ამაღ მოვიჩქართდი.
სომ იცი, როგორ პატივსა ვცემ ადამიანებს.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

თ, შენ რომ არა, ცხელი კერძი არ გვექნებოდა.

პ რ ო მ ე თ ე

ღმერთები მძაგან, ესეც სომ იცი?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ღმერთებს ჭირივით უზიზღები, ესეც მსმენია.

პ რ ო მ ე თ ე

ზედგამოჭრილი ტიმონი^{ss} ვარ. წასვლის დრო არი.
მომე ეგ ქოლგა^{su}, ზევსს გოგონად მოვეჩვენები.
შინ რომ ბრუნდება სეირნობიდან.

პ ი ს თ ვ ტ ე რ ე

სკამიც წაიღე, მონაწილეს ჰგავდე ზეიმის.

(პრომეთე ხელს დაავლებს ქილიგასა და სკამს, მიდის. პისთეტურე სახელ-
შებრუნდება.)

მ ე მ ე მ ს ე ს ტ რ ო უ ბ ი

პ ი თ ვ ე ლ ი ნ ა ხ ე ვ ა რ ქ ი თ ო

ჩრდილფეხიანთა სამულობელოში¹⁾.

მყარადი ჭაობი გვეგულების ერთი.

ფსკვრზე სოკრატე ზის, წვირიანი,

და სულეებს უხმობს, ერთხელ პისანდრე

შიიჭრა მასთან, რათა ეპოვა

სული, შიშისგან რომ გაეპარა.

ცოდვა დაიღო, ოდისეუსივით

დაკლა კოზაკი და განზე გადგა.

ძალე ვამპირი დააცხრა ხარბი

სისხლს აქლემისას, დაუწყო ხვრეპა.

ვამპირი იგი ქეროფონტია.

გ ე მ ე მ ს ე ს ტ რ ო უ ბ ი

შემოდინა ღმერთების მიერ წარმოგზავნილი ელჩები - მოსვიდონა
ქერაელე, ტრიბადი.)

პ ო ს ე ი დ ო ნ ი

მადლა, ჩვენ თვალწინ, აღმართულა „გუგუ-ღრუბლეთი“

საელწო ჩვენი სტუმარია ამა ქალაქის. (ტრიბადს.)

რად მოვივდია მოსასხამი მარცხენა ბეჭზე.

იცოდე წესი, ჩქარა მარჯვნივ გადაიტანე.
მოკვდე თუ ჯობდე რაიმეთი ლაისპოდიასს⁹¹.
დემოკრატია, საით მიგყავს ქვეყანა ჩვენი:
ზად უნდა იყოს ეს მასწარა ღმერთების ელჩი.
რა გატრიალებს, რა განტუნავეებს, ასეთი ხეპრე,
ღმერთმანი, თვალით არ მინახავს, არც ერთი ღმერთი
ტერაკლე, მითხარ რა ვიდონოთ?

ტერაკლე

აფრეც გითხარი.

ჩემი რჩევაა, წაეწედეთ ველში, უშალ გავგუდოთ
ის, ვინც გაბედა და აღმართა ეს გალაგანი.

პოსეიდონი

ნახსამბობ, ჩვენ სომ სამშვიდობო თათბირისათვის
გამოგვაგზავნეს?

ტერაკლე

მით უმეტეს, უნდა დავახრჩოთ.

სახლიდან გამოდის პოსეიდონი, უკან მიჰყვება მონა, რომელიც თავს
აღუღი ფრანკლები და იანსონიულის ტრაქტული გამოაქვს.)

პოსეტეტე უცხოთა, ღმერთებს კვამნებს, მამართლ (მამებს)
ჩქარა სახესი მომაწოდეთ, თან მოაყოლეთ
ქსარე საკმაში, ჩქარა ყველი, ცეცხლიც შეუნთეთ.

პოსეიდონი

ჩვენ სამი ღმერთი, სამი უკვდავი,
შენ, ადამიანს, გესალმებით.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე (ღმერთებისკენ არც იხედება, მონებს)
ღაფხვენით სილფი!

პ ო ს ე ი დ ო ნ ი
ჩისი ხორცია?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე
ფრინველების, დემოკრატიულ
პარტიას შრძოლა გაუმართეს ამ ჩიტუნებმა,
საკადრისადაც-დაისაფნენ.

პ ო ს ე ი დ ო ნ ი
სანამ შეწვაფდე,
სილფით აპირებ მათ შეკმაზვას?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე (სხვათა შორის),
შენ ხარ, პერაკლევ?
სალამი, აქ რამ მოგიყვანა?

პ ო ს ე ი დ ო ნ ი
ჩვენ ვართ ელჩები,
ღმერთებმა თქვენთან მოგვაველინეს, მშვიდობა გვინდა.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე (მონას)
ჭურჭელში ზეთი გამოლეულა.

პ ე რ ა კ ლ ე
რალა თქმა უნდა, ფრინველის ხორცს ქონი სჭირდება.

პ ო ს ე ი დ ო ნ ი
გვერწმუნეთ, ღმერთებს არას გვარგებს ომი და მუღლი.

არც თქვენ. ჯობია დავმეგობრდეთ, თუკი ეს მოხდა,
ყველა გუბურა წვიმის წყალით გვექნება სავსე,
არ მოგაკლდებათ ნეტარი და მშვიდი დღეები,
ასე იქნება, ღმერთებს ძალიც შეგვწევს ქადილის.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

როდის ყოფილა, რომ ლაშქრობა მოგვეწყო თქვენზე,
არ გვიომნია. ამჟამადაც მზად ვართ ყველანი,
თუკი სამოყვროდ მოსულხარ ჩვენთან,
ზავი დაგიდოთ. ასეთია ჩვენი პირობა:
კეთილ ინებოს თქვენმა ზევსმა და დაგვიბრუნოს
სამეფო სკიპტრა ჩვენ, ფრინველებს. თუ გვეთანხმებით,
ერთად ვილხინოთ, დაგვეწვიეთ დარბაზობაზე.

ჰ ე რ ა კ ლ ე

სიამოვნებით ვიღებ მაგ თქვენს წინადადებას.

პ ო ს ე ი დ ო ნ ი

ვაუშაძლარო, მუქთახორავ, ხომ არ გაგიყდი,
შენ გინდა მამას ხელმწიფობა დააკარგვინო?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

პირიქით, ბევრად გაგეზრდებათ ძალაუფლება,
თუკი თქვენს ქვემოთ ფრინველები ვიბატონებდით.
ასლა ღრუბლები ეფერება ადამიანებს.
უღვთოდ ტყუიან, უსინდისოდ ღმერთს იფიცავენ.
თუ მოკავშირედ ფრინველები დაგიდგებიან,
მაშინ სცადონ და დაიფიცონ ღმერთი ან ყვავი.

კვანჩალა მყისვე შიფრინდება, ნისკარტს უსწორებს
და ფიცის გამტეხს თვალს ამოჩიჩქნის.

პო ს ე ი დ ო ნ ი

სულ მართალს ამბობ, დამიფიცავს პოსეიდონი!

ჭ ე რ ა კ ლ ე

მეც ვეთანხმები.

პო ს ე ი დ ო ნ ი (ტრიბალს).

შენ რას იტყვი?

ტ რ ი ბ ა ლ ი

აბარაბარა.

ჭ ე რ ა კ ლ ე

ხომ ხედავ, ესეც ყაბულსაა.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ახლა მისმინეთ,

ერთი ასეთი სიკეთეც გელით.

მოხდება ხოლმე ---- ღმერთს მოკვდავნი მსხვერპლს

აღუთქვამენ.

მერე იტყვიან: „არა უშავს, დაიცდის ღმერთი“

და გადის ხანი და არსად ჩანს დანაპირები.

აქაც გიჩვენებთ ჩვენს მარდიფათს.

პო ს ე ი დ ო ნ ი

თქვი, რანაირად?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ფულის დათვლას რომ შეუდგება სიტყვის გამტეხი
ან დასაბანად ჩაგორდება აბაზანაში,
უეცრად ძერა დააცხრება, ორი მსუქანი
ბატკნის საფასურს აართმევს და ღმერთს ჩააბარებს.

ჰ ე რ ა კ ლ ე

მითქვამს და კიდევ ვიმეორებ. მე თანახმა ვარ,
სკიპტრა ფრინველებს დავუბრუნოთ.

პ ო ს ე ი დ ო ნ ი

ტრიბალსაც ვკითხოთ.

ჰ ე რ ა კ ლ ე

ტრიბალო, ცემა ხომ არ გინდა?

ტ რ ი ბ ა ლ ი

კომბალი თავში
შენ თვითონ.

ჰ ე რ ა კ ლ ე

ნახეთ, ყველაფერზე მომყვება კაცი.

პ ო ს ე ი დ ო ნ ი

რასან ასე ვსურთ, მეც თქვენთანა ვარ. (მისიუტურეს,
ჰეი, შენ! სკიპტრა გიბრუნდებათ, უკვე შევთანხმდით).

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

ერთი პირობაც უნდა გითხრათ, მავიწყდებოდა:
შევსს შეუძლია დაიტოვოს თავისი ჰერა.

ქე პასხალიძე მომხმარებელი — ედემანტესი,
ქორთა ასული.

პოსეიდონი
შენ არ ჰგავხარ მშვიდობის მომხრეს.
წამო, დავბრუნდეთ სასახლეში.

პისტეტეე
როგორც გინდოდეთ.
ჰეი, მზარეულო, დაუმატე საწებელს ცხიმი.

ჰერაკლე
პოსეიდონო, შენგან მიიკვირს, ხომ არ გაგიყდი?
ქალის გულისთვის ჩხუბი ავტეხოთ?

პოსეიდონი
მაშ როგორ გინდა?

ჰერაკლე
დავეთანხმოთ და ის იქნება.

პოსეიდონი
ნუთუ ვერ ატყობ, შე საბრალოვ, როგორ გაბრიყვებს.
შენვე ხარ მტერი შენი თავის. ახლა რომ ზევსმა
ფრინველთ დაუთმოს ხელმწიფობა და თავად მოკვდეს,
გადატაკდები. როცა ზევსი გარდაიცვლება,
შენ უნდა დაგრჩეს, შენ, ერთადერთს, ქონება მისი.

პისტეტეე (ჰერაკლეს).
ღმერთო მომკალი, ტყუილებით გაგბერა მაგან,

რადღაცა უნდა გინურჩოდო, განზე გადაქეი. (ხმადახდა.)
ბიძაშენს ყური არ დაუგდო გაგასულელებს,
კანონი მამის ქონებიდან ფრჩხილის ოდენსაც
არ მოგაკუთვნებს, უკანონო შვილად ითვლები.

პ ე რ ა კ ლ ე
მე, უკანონო?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე
რა თქმა უნდა. დედაშენი ხომ
უცხოელია წარმოშობით. ნუთუ ათენას
ვინმე მემკვიდრედ მიიჩნევდა, მას რომ ჰყოლოდა
თუნდაც ერთი ძმა, კანონიერი.

პ ე რ ა კ ლ ე
თუ მამაჩემმა მიანდერძა მთელი ქონება
მე — უკანონოს?

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე
ასეთ რამეებს კანონი კრძალავს.
პოსეიდონი, ვინც შენ ახლა ასე გაქეზებს,
პირველი თვითონ შემოგიტევს, შეგეცილება
მამის ქონებას, ვით მემკვიდრე კანონიერი.
სოლონის კანონს წაგიკითხავს, აი, რას გვამცნობს!
„უკანონოდ შობილს არა აქვს მემკვიდრეობის
უფლება, ნათესაობის საზით თუ გვარში კანონიერი
შვილები არიან. თუ კანონიერი შვილები არ არსებობენ,
ქონება უახლოეს ნათესავს გადაეცემა“⁹².

პერაკლე

ისე გამოდის, მე ნამცეციც კი არ მერგება
მამის ქონების?

პისტეტერე

ვროშს არავინ არ გიწილადებს.
ერთი მითხარი, ნათესავთა სიაში თუ ხარ?

პერაკლე

არც იქ ჩამწერა მამაჩემმა, ეს მიკვირს სწორედ.

პისტეტერე

ცას რად უყურებ ასე კუშტად, ასე მრისხანედ?
ლაგკიმეგობრდი, შენ მოგანდობთ მართვას ქვეყნისას,
ისე იქნები, ჩიტის რძეც კი არ მოგაკლდება.

პერაკლე

მე თუ მკითხავენ, ის გოგონა მხოლოდ შენია,
შენ უნდა შეგერთონ. მითქვამს და ვამბობ.

პისტეტერე (პისტეიდონს).

შენ რაღას იტყვი?

პოსეიდონი

ჩემი აზრი სხვაგვარი გახლავთ.

პისტეტერე

მაშინ ტრიბალმა გადაწყვიტოს. (ტრიბალს.)

სიტყვა შენზეა.

ტ რ ი ბ ა ლ ი

კარგი ვიქნები მზეთუნახავმა
ტურფა ასულმა მერცხლები მივცეთ.

პ ე რ ა კ ლ ე

გადაწყდა, ესეც თანახმა არი.

პ თ ს ე ი დ ო ნ ი

არა, არ უთქვამს, სულ მივცეთო, ზევსს გეფიცებით.
მხოლოდ დროებით დავტოვოთო. მერცხალის დარად.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

მე ჩემი ყურით გავიგონე, მერცხლებს მივცეთო.

პ თ ს ე ი დ ო ნ ი

თავად შეთანხმდით, გადაწყვიტეთ, როგორც გნებავდეთ,
ხმის ამომღები აღარა ვარ, არც გედავებით.

პ ე რ ა კ ლ ე (პისტეტერეს).

ყველა პირობა მივიღეთ შენი,
დრო არი, ცისკენ ეშურებოდე,
ქალს წამოიყვან და ყველაფერს, რაც საჭიროა.

პ ი ს თ ე ტ ე რ ე

სწორედ რომ დროზე, საქორწილოდ, დაგვიკლავს თურმე
ეს ფრინველები.

პ ე რ ა კ ლ ე

თქვენის ნებართვით
მე შევწავ ამათ, თქვენ კი მანამ გზას გაუდექით.

პოსეიდონი

შეწვაზე მეტად ჭამის დარდი გაქვს.

ჩვენთან წამოდი.

პერაკლე

მიჯობს აქ დავრჩე.

პისტეტერე (მონებს).

ჩქარა მომართვით საქორწინო ტანისამოსი.

(ჩაიცვამს და ყველანი მიდის, ტოვებენ სცენას.)

მ ე ე ქ ვ ს ე ა ნ თ ი ს ტ რ ო ფ ი

მეორე ნახევარქორო

სად მომჩივანთა არის ქვეყანა⁹³,

ნაფიც მსაჯულთა ქალაქის გვერდით,

ენაგრძელების ბინადრობს ტომი.

ენით ხნავენ და ენით თესავენ,

ვალესილ ენით თიბავენ ბალახს,

პურს ენით მკიან, ენით ლეწავენ.

ლელვსა და ყურძენს კრეფავენ ენით,

ბარბაროსების ტომია იგი,

ფილიპეების და გორგიების

შთამომავალი. მათი ბრალია,

რომ ატიკაში, ყოველთვის, ყველგან,

შეწირულ ხვასტაგს ენას აცლიან.

ე ქ ს ო ღ ი

(ციდან ვშვება ფრინველი-მაცნე, რომელსაც მოაქვს პისტეტერუსა და ბასილიას დაბრუნების ამბავი).

მ ა ც ნ ე

ო, მოდგმავ ფრინველთა, საქმენი შენი,
ძალა და დიდება, რა ენამ აწეროს.
ჭერო ბედნიერო, მეფეს მიეგებე,
შენ გიანლოვდება, ცაზე მოკაშკაშე
ვარსკვლავთა კრებული და მზის ელვარება
მის ბრწყინვალეობასთან ქრება, უძლურია.
გვერდით არნახული, დეთიურ სილამაზის
მოჭყვება საცოლუ: ხელთ ელვა უპყრია
ნეგსისა, ფრთიანი. უცხო რამ სურნელი
ცაშიდე აფრქვეულა. ბოლავს საკმეველი,
გაყდინთა ჰაერი; ჰა, ისიც გამოჩნდა,
მუნავ, ღვთაებრივო, უმღერე ტკბილად
ნეფეს და დედოფალს, ო, გახსენ ბაგენი. (პისტეტერუ და ბასილია
შემოდინან.)

კ ო რ ი ფ ე

უკან დაიხიეთ, განზე გაიწიეთ, მიდექით, მოდექით,
აბა, წრე! წრე დაარტყით გარშემო!
ნუ მოაკლებთ შეუღლებულთ ლოცვასა და კურთხევას,
სილამაზეს, სიყმაწვილეს გაუმარჯოს,
ბედნიერი ქორწილია ფრინველების ქალაქში.
მას სიცოცხლე, მას დიდება,
ვინც ფრინველებს ძლიერება გვიბოძა.

საპატარძლო ჰიმნით. საქორწინო სიმღერით
ვეგებებით ნეფესა და დედოფალს.

მეზვიდე სტროფი

პირველი ნახევარქორთ
ეს იყო ადრე. სწორედ ამ ჰიმნით
წარუძღვნენ ცის და ხმელეთის მეფეს —
ხევსს გვირგვინოსანს — თვით მოირები⁹⁴
და მიიყვანეს მისი საცოლის,
უმშვენიერეს ჰერას საწოლთან.
ჰიმენ ო, ჰიმენეი.

მეზვიდე ანტი სტროფი

ამ დროს ერთი, აყვავებული
და მოკაზმული თვალისმომჭრელად.
ნეფე-დედოფლის — ზევსის და ჰერას —
ოქროსფრთიანი ხელისმომკიდე,
ქაჩავდა აღვირს, მოგელაობდა.
ჰიმენ, ო, ჰიმენეი.

პისტეტერე
მომწონს თქვენი ჰიმნი, სიმღერამაც მომსიბლა,
აღტაცების მოვისმინე სიტყვები.
ახლა დროა უგალობოთ ცის ნადავლს და წყალობას,
სასიკვდილოს, თავზარდამცემს, მეხს დაცემულს მიწაზე,
უგალობეთ, უგალობეთ ცეცხლის ენებს ბრაზიანს.

ელვას - ცათა მანათობელს --- ძალას ჩემი შეუობის.

ქორო

ელვა --- ცეცხლი ელვარე, შემზარავად ღამაში,
ზევისის ხელში ჩაბლუჯული, შუბი მოოქროვილი,
მენი --- ცაზე რომ გრგვინავს, ყანებს წვიმას უგზავნის,
აი თქვენი მეუფე --- დედამიწის შემძრავი.

ჩვენი გმირია ზევისის შემკვიდრე.

თვით ბასილია --- უღამაზესი

მრჩეველი ზევისის --- მისია, მისი,

მასთან იქნება აწ და მარადის.

ჰიმენ, ო, ჰიმენეი.

პისტეტიე

ძმებო, ფრთოსნებო, მომყევით უკან,

ავიდეთ, ნახეთ ქორწილი ჩვენი.

ექ დარბაზები დაგხვდებათ ზევისის

და საქორწინოს ნახავთ სარეცელს.

მომეცი ხელი, საცოლევ ჩემო,

ჰა, ჩემი ფრთები, ვიცეკვოთ ერთად.

აგიყვან ხელში და აგიტაცებ,

გულში ჩაგიკრავ, აგაფრენ მაღლა.

ქორო

ხმა აღიმადლე, სჭექე პეანი,

სიმღერა ძლევის და გამარჯვების...

ა-ლა-ლაი... ა-ლა-ლაი...

უნდა გიმღერო და გიგალობო,

შენ ხომ ღმერთების შესძელ მორევა.

შ ე ნ ი შ ვ ნ ე ბ ი :

1. **ექსეკუტიდუ** -- ტომით უცხოელი, ყოფილი კარიელი მონა; თავისი ტკუითა და მოხერხებით ათენის მოქალაქეობა მიიღო. არისტოფანე სამდენსამე ალაგას დასცინის მას „ფრინველებში“, მონასა და ველურს უწოდებს. ოსირისის მისტერიაში მონაწილე კარიელები, პეროდოტეს ცნობით (II. 61), შუბლს დანით ისერაფდნენ და, როგორც უცხოელები, ეგვიპტელთაგან ამითაც განირჩეოდნენ.

2. **ყავ-ყორნებთან გამგზავრება** -- ნიშნავს წყველას. დაახლოებით შესაბამეობა ქართულ გამოთქმას: „ჯანდაბამდის გზა გქონია“.

3. **საკა** — სკვითური სახელია. ასე იხსენიებს არისტოფანე ტრაგიკოს ჰიფეტ აკესტორს, რითაც მის უცხოურ წარმომავლობაზე მიანიშნებს. პეროდოტესავე ცნობით (VII. 6), სპარსელები ყველა სკვითს საკას ეძახდნენ.

4. **ფალერონი** — ათენის ნავსადგური.

5. **სოფოკლემ მიყო ეს ოინი...** — იგულისხმება სოფოკლეს დაკარგული ტრაგედია „ტირესი“.

6. **არისტოკრატი** --- იმდროინდელი ათენელი პოლიტიკური მოღვაწის სახელია. თავისი პარტიის ყველაზე გავლენიანი ლიდერი იყო. მონაწილეობდა „ოთხასთა“ ოლიგარქიულ რევოლუციაში. ბოლოს განუდგამათ.

7. „სალამინია“ — საგანგებო ხომალდი, რომელიც „ფრინველების“ დადგამადე რამდენიმე თვით ადრე ე. წ. შეტავიტიონში (ავვისტო-სექტემბერი) სიცილიაში საღაშქროდ მიმავალი ალკიბიადეს დასაბრუნებლად გაგზავნეს ბერძნებმა. სოკრატეს მოწაფეს, ცნობილ სახელმწიფო მოღვაწესა და სარდალს ალკიბიადეს ბრალად ედებოდა ათენში პერმეხის ქანდაკებათა განადგურება. ალკიბიადემ სასამართლო პროცესს თავი აარიდა და სპარტაში გაიქცა.

8. ლებრონი — ქალაქი ელიდაში. „ლებრა“ ბერძნულად კეთრია. ტრაგიკოსი პოეტისა და მსახიობის ამ კონტექსტში მოხსენიება იმას მიგვანიშნებს, რომ მელანთიოსს რომელიღაც კანის დაავადება სჭირებია.

9. ოპუნტი — საბერძნეთის ერთ-ერთი ოლქის, ლოკრიდის მთავარი ქალაქი. აქ სიტყვების თამაშია: ვაკილულია მახინჯი, ცალთვალა ათენელი დამსმენი ოპუნტიოსი.

10. დელფოსის ტაძარი — იგულისხმება ბეოტიის დასავლეთით, ფოკიდაში აგებული აპოლონის ცნობილი ტაძარი.

11. მართონი — ვიწრო სეობა ატიკის აღმოსავლეთ სანაპიროზე, სადაც მილტიადემ ძვ. წ. ა. 490 წელს სასტიკად დაამარცხა სპარსელები.

12. ფილოკლე — ტრაგიკოსი პოეტი, რომელმაც სოფოკლეს მიბაძვით დაწერა თავისი დრამა „ტერეუსი“.

13. კალიასი — ათენელები შვილიშვილს ხშირად არქმევდნენ პაპის სახელს. უმცროსი კალიასი, სახელოვანი წინაპრისა და სენისიგან განსხვავებით, პერიკლეს დროს რომ მოღვაწეობდა. უზომოდ ფლანგავდა მდიდარი მამის ქონებას. ფუფუნებასა და დროსტარებას იყო გადაყოლილი.

14. კლეონიმე — ლაჩარი, რომელმაც სამარცხვინო საქციელი ჩაიდინა — იარაღი დაყარა და ბრძოლის ველი მიატოვა.

15. ქორები — ფრინველთა ბიბილოები ანუ ქორები ამ შემთხვევაში შედარებულია მუშარადის სულთანთან.

16. დალაქი — (სპორგილე) ჩიტის სახელია, ასევე იწოდებოდა ერთი ათენელი დალაქიც.

17. ბუს ჩაყვანა ათენში — ბუ ათენის სიმბოლოდ, ამ ქალაქის წმინ-

და ფრინველად ითვლებოდა და იქ მისი ჩაყვანა უანრო, საფუძველშივე განწირული საქმის წამოწყებას ნიშნავს.

18. ქოთნის დაჭერა — ფრინველებთან ხელჩართულ ბრძოლაში, პისტოტერე ქოთნის დაჭერას ურჩევს ეველბიდეს. ძველ საბერძნეთში მე-ქოთნეთა მფარველი იყო ქალღმერთი ათენა, ამიტომაც ჭოტი ქოთანს ჯერ მიეკარებოდა.

19. ნიკიასი — ათენელი პოლიტიკური მოღვაწე; მისი სურვილის საწინააღმდეგოდ, სიცილიის ექსპედიციის მთავარსარდლად დანიშნეს იყო მერყევი, აკლდა გამჭრიახობა, რაც სარდალს სჭირდება.

20. ქოთნის მოედანი — ათენის ერთ-ერთი რაიონი, კერამიკა, სადაც დაშობილთსათვის ბრძოლაში დაცემულთ ასაფლავებდნენ.

21. ფრინველეთის ველი — იგულისხმება ორნეა, ქალაქი ანგოლისში. „ორნის“ ბერძნულად ფრინველს ნიშნავს და ამ ქალაქის სახელწოდება გამოიყენა არისტოფანემ.

22. გვირგვინის დადგმა — ძველად, სატრაპეზოდ როცა სხდებოდნენ ან სიტყვის სათქმელად ემზადებოდნენ, გვირგვინს იდგამდნენ.

23. გუგულის ძახილი — ძველი ფინიკელებისა და ეგვიპტელების წარმოდგენით, გუგულის ძახილი გაზაფხულზე ყანებში სამუშაოდ გასვლის ნიშანს აძლევდა ხალხს (შეადარე ქართული „კაფე-თესე“).

24. მენელაოსი, აგამემნონი — ჰომეროსის ეპოსის გმირები, მიკენისა და სპარტის მეფეები.

25. პრიამოსი — ჰომეროსის ეპოსის გმირი, ტროას მეფე, ღრმად ნოხუცი, ორმოცდაათი ვაჟისა და ორმოცდაათი ქალის მამა.

26. ლისიკრატე — ათენელი სტრატეგი; ცნობილი იყო, როგორც უნამუსო, გაიძვერა და მექრთამე.

27. არწივი — ზევის წმინდა ფრინველი. თებეს განასახიერებდა მუგარდენი, სიხარბის სიმბოლო.

28. ლამპონი — განთქმული ათენელი მისანი. ორიგინალში სიტყვების თამაშია, რისი გადმოტანაც არ სერხდება; „ბატი“ („ხენ“) და ზევისის დორიული სახელი („ზენ“) თითქმის ერთნაირად ჟღერს და ეს ქმნის აშკარა კომიზმს.

29. **აღუქვანე** — პეტრეაფლეს დედის სემელა — ინსტის ზეცხის
წყულდებმა. აღუქვანე — ზღუდის სემელა — ჯედილი — ჰემ
პეტრეაფლეს კერკიონის ქალიშვილი.

30. **პერმესი და ირიდა** — დემეტრის უბოროტო მკვლელს.

31. **ნიკე** — გამარჯვების ოქროსფერითა და ქაღალმურით.

32. **დემეტრა** — ნაყოფიერებისა და მიწათმოქმედების უკიდურესი.

33. **კრონოსი** — ბერძნული პანთეონის უზენაესი ღვთაება ზევსამდე.
პეუსის მამა.

34. **ამონი** — ეგვიპტური მზის ღვთაება. სახელი — ამონი
ანისში ჭამარი იყო აგებული.

35. **ქსანთიასი, მანოდროსი** — მონეის სახელი.

36. **პროლეოსი** — კნობელი სოფისტი.

37. **ორესტე** — აგვისოს დეგენდარული ძეგის. კრონოსი ბერძნული
ლაშქრის წინამძღოლის აგამემნონის ვაჟი. მამის აღუქვანე მკვლელობის
გამო საკუთარ დედაზე, კლიტემნესტრაზე, რომ იბრა მკალი ავთენის
სახლეულას სისხლიანი ამბები თავისებურად გაიზარეს და დაამტკიცეს
მეფემა ბერძენმა დრამატურგებმა (ესქილეს, სოფოკლესა და ევრიპიდეს
დრამატუგებმა). ანისტოლანე მძაბრველსა და ავანტის არქიმეეს ორესტეს
სახელს.

38. **ამონი, დელფოსი...** — უძველესი სამისწოები.

39. **კიბელე** — ურიცხვლად ქალღმერთი, ყოველივე არსებულის დედა.
ზამთრობით მიძინებული ბუნების გამაჯოცხლებელი მის ადგილსამეო-
ბედად მთის მწვერვალებს თვლიდნენ.

40. **ფრინიქე** — ტრაგიკოსი პოეტი ძვ. წ. ა. V საუკუნისა.

41. **პისიასის ყმაწვილი** — კითარის მდარე დამკვრელი.

42. **პებროსი** — თრაკიის მდინარე, ამჟამად მარცხა ეწოდება.

43. **ქარიტები** — სილამაზის ქალღმერთები.

44. **დიიტრეფოსი** — ათენელი მხედართმთავარი თიხის ქოთნებს
ყიდა და ასე გამდიდრდა.

45. **ფილარქოსი** — ლაშქრის მეთაური.

46. **პიპარქოსი** ცხენოსანთა რაზმის მეთაური. ცხენ-მამალს არა! ტიფანსე. ჩეულებრივ. ბაქია მეთომრებს ეძახდა.

47. **როვორც ესქილე იტყოდა...** — ამ ადგილას მოტანილია ერთი სტრატიკონი ესქილეს ჩვენამდე მოუღწეველი ტრაგედიიდან („მირმიდონელები“).

48. **თოვინოსი და ესქინე** — ორი ათენელი მკვებარა. არაფრის მქონე პოეტები: მულამ იკევხნიდნენ, რომ დიდი ქონების პატრონები იყვნენ.

49. **ფლეგრას ველი** — ხალკიდის ძველი სახელწოდება. ადგილი სიდაც დემეტრე და ტიტანები შეეხებნენ ერთმანეთს.

50. **კლისთენე** მამაკაცობას მოკლებული ათენელი. რომელსაც მშობრად ამასხარა ეძახდა არისტოფანსე.

51. **არესი** ომის დემოტი. რომაელების მარსი.

52. **ჰესტია** — კერის ქალღმერთი. ოჯახის მფარველი.

53. **ლეტო** ზევის ერთ-ერთი მეუღლე. აპოლონისა და არტემიდის დედა.

54. **კოლენის ასული** — არტემიდეს საკულტო სახელი.

55. **საბასია** — ღვინის ფზიგიული ღვთაება.

56. **ქიოსელები** ათენელთა უერთგულესი მოკავშირენი ომებში, რის გამოც ყოველჯერა მსხვერპლშეწირვის ჟამს მოიხსენიებოდნენ ათენელთა სალოცავებში.

57. **ასეა. მუზის ფესმარდ რაშებსაც...** — აქ არისტოფანსე მოხეტიალე პოეტს წარმოათქმევენებს პინდარეს ლექსს. მიძღვნილს ეტნის ფუძემდებლის, სიცილიელი ტიტანის, პიერონისადმი.

58. **პანდორე** ჰეფესტოს მიერ წყლისა და თიხისაგან შექმნილი ლეგენდარული ქალი. ცნობილია „პანდორეს ყუთი“, რომელმაც, ბერძნული მითის მიხედვით, ადამიანებს უამრავი სენი და უბედურება მოუტანა.

59. **მეტონი** — ცნობილი ათენელი ასტრონომი და გეომეტრი.

60. **თალესი** — თალეს მილეტელი, ძვ. წ. ა. მეშვიდე საუკუნის ბერძენი ფილოსოფოსი.

61. **პროქსენი** ასე ეწოდებოდათ იმ ღირსეულ მოქალაქეებს, ათენში მყოფ უცხო სახელმწიფოთა წარმომადგენლებს რომ უწევდნენ მეურვეობას.

62. **სარდანაპალი** — ძველი ასირიის მეფე.

63. **ფარნაკე** — სპარსთა მეფის ელჩი.

64. **მუნჯიონის თვე** აბრილი-მაისი; ამ დროს იტჩეოდა ათენის მოსახლეობე სახელმწიფოების მოქალაქეთა სასამართლო საქმეები.

65. **დიაგორას მგლიჯილი** არისტოფანეს დროინდელი ფილოსოფოსი. 415 წელს გაასამართლეს. როგორც უღმერთო, სიკვდილი მიუსაჯეს. მაგრამ ათენიდან გაიქცა.

66. **ფილოკრატე** — ფრინველებით მოვაჭრე ათენელი; იგი ადრეც არის ნახსენები ამ კომედიაში.

67. **ორეადები** მთის წიშფება.

68. **პარისი** ტროას მეფის პრიამოსის ვაჟი. რომელსაც შიენდო ამის გადაწყვეტა. თუ სამ ქალღმერთს შორის (ჰერა, ათენა, აფროდიტე) რომელი იყო უღამაზესი.

69. **ლავერონული ვერცხლი** ატიკის სამხრეთით მდებარე ლავრონის საბადოებში მოპოვებული ვერცხლი. ათენში მოჭრილ მონეტებზე გამოსახული იყო ამ ქალაქის სიმბოლო ჭოტი. არისტოფანე „ლავერონის ჭოტებს“ ეძახდა ამ მონეტებს.

70. **ეგვიპტელი კალატონები** იგულისხმება პირამიდების მშენებლები.

71. **ლიდიელები და ფრიგიელები** ბესბენთა შესედულებით, ბაბილონელები, ბნელი ხალხი.

72. **ამფიონი** — თებეს მეფე. ნიობეს მეუღლე; ნიობემ, მრავალი ქალისა და ვაჟის დედამ, დასცინა ღმერთქალ ლეტოს აპოლონისა და არტემიდეს დედას. ეს თავსედობა მვირად დაუჯდა ნიობეს — აპოლონისა და არტემიდემ მუსხრი გააგლეს ნიობეს შვილებს.

73. **ქეროფონტი** — სოკრატეს ერთ-ერთი მოწაფე. იმის გამო, რომ მთელ დღეს კითხვას ანდომებდა და სახლიდან მხოლოდ საღამოთი გამოდიოდა. დამურა შეარქვეს.

74. **ლიურგეს** „ძეას“ ეძახიან... -- აქ მინიჭებული უნდა იყოს ლიურგეს უცხოურ წარმომავლობაზე.
75. **სირაკოსი** — პოლიტიკური მოღვაწე, კომედიოგრაფების „თავგაბსულობის“ აღკვეთას მოითხოვდა.
76. **ობოლი ჩიტუნა** — სახელმწიფო კმაყოფაზე ცხოვრებას ნიშნავს.
77. **კინესია** — მესოტზე პოეტი. სტენაზე გამოჩენისთანავე ანაკრეონის ლექსს მღერის. არისტოფანე არაერთგზის დასცინის მას.
78. **კიკლადელი მომღერალი** — მოხვეული ღითირამბებისა (სახოტბო სიმღერების). საკურთხეველის გარშემო წრიულად შემოწყობილი ქოროს მღეროდა. „კიკლოსი“ — ბერძნულად წრეს ნიშნავს.
79. **პელენე** აქაიის ქალაქი.
80. **კუნძულები** — საზღვაო კავშირში შემავალი კუნძულები ათენს ემორჩილებოდნენ: იქაურ მკვიდრთა საქმეები ხშირად და მიკერძობებულად იჩნებოდა ათენის სასამართლოებში.
81. **სადალაქოში თავის მოყრა** — სადალაქოები ათენელთა საყვარელი თავშესაქცევი ადგილი იყო, ერთგვარი სადაცბოები.
82. **კირკორული მათრახი** — საუკეთესო მათრახად ითვლებოდა საბერძნეთში.
83. **პრომეთე** — ღმერთების წინააღმდეგ აღმდგარი ტიტანი. იმის გამო, რომ ადამიანებს მიუტანა მოტაცებული ცეცხლი და მისი შენახვაც ასწავლა, ზევსმა სასტიკად დასაჯა პრომეთე, კავკასიონის ერთ-ერთ კლდეზე მიაჯაჭვა. რათა მისი გულღვიძლი არწივს ეკორტნა. პრომეთეს მითს შეესაბამება ქართული თქმულება ამირანზე.
84. **თესმოფორია** ქალღმერთ დემეტრასა და მისი ქალიშვილის პერსეფონეს საპატივცემულო დღესასწაული, რომლის დროსაც ერთი დღე მარხულობდნენ.
85. **ილირიელები** — თრაკიელთა ტომი იყო.
86. **ტრიბალები** — აგრეთვე თრაკიელთა ტომი, ათენელთა თვალში ისინი ველურებს განასახიერებდნენ.
87. **ბასილია** — ბერძნულად „დედოფალი“, არისტოფანეს მიერ გამოცონილი ღვთაება. ბერძნული პანთეონი მას არ იცნობს.

38. ტიმონი -- არისტოფანეს თანამედროვე, იმდენად კაცთმოძულე, რომ ადამიანებისადმი მისი ზიზღი საარაკოდ იქცა. ღმერთების მოქიშპე პრომეთე ამ აზრით უწოდებს თავის თავს ტიმონს. ერთ-ერთ ეპიტაფიაში მისი სამარე ეკლის ბუჩქებივითაა დაფარული. ბერძნულში ეპიგრა-მამაც არ დაივიწყა ტიმონი. ეპიგრამის ავტორი მიმართავს უკვე გარ-დაცვლილ, სულეთში მოხვედრილ ტიმონს და პასუხსაც იღებს:

„ჰადესში ყოფნა რატივია, რასა იქმ, ტიმონ, როგორა ხარ?“

უარესად, კარგად რა მამყოფებს, აქ მეტი სახლობს გაცილებით“.

39. ხელში ქოლგის დაჭერა... — ქოლგებით სვლა ქალღმერთ ათე-ჩასადმი მიძღვნილი საზეიმო რელიგიური დღესასწაულის ე. ი. პანათე-ნური დღესასწაულის ერთ-ერთი სარიტუალო დეტალი იყო. ქოლგები, ჩვეულებრივ, ქალიშვილებს ეჭირათ და აქ არისტოფანე აშკარად ამასხ-რებს პრომეთეს.

40. ჩრდილფეხიანთა სამფლობელოში... — აქ პაროდირებულია საი-ქიოდან სულთა გამოსმობის უძველესი რიტუალი, დაცივნის ძთავარი თბიექტი, დემაგოგი პისანდრე შემთხვევით არ არის შედარებული ოდი-სევსთან. ოდისევსმა მიცვალებულთა სულების გამოსახსმობად, ქვესენ-დის ღვთაებებს ცხვარი შეწირა („ოდისეა“. შეთერომეზე სიმღერა). სოლო მას შემდეგ, რაც ბრმა მისანმა ტირუსიამ, ჰადესში მოხვედრილ-თა წესისამებრ, ღრმა ორმოში ჩაგუბებული სისხლი მოხვრიდა და მახ-სოვრობა დაუბრუნდა, მომავალი უწინასწარმეტყველა ოდისევსს. პი-სანდრე ზოზინა ცხვრის ნაცვლად აქლემს კლავს, რათა შიშით გაპარუ-ლი სული მალე დაიბრუნოს. კომიზმს აძლიერებს ის, რომ დაღვრილი სისხლის შესახერებად მოდის ვამპირი (ძველების რწმენით, დაკლული მსხვერპლის სისხლისმსმელი მიცვალებული), რაც, ამავე დროს, ღამუ-რას სინონიმი და ქეროფონტის მეტსახელია.

41. ლაისპოდიასი ათენელი სტრატეგოსი. ცალი ფეხი გამხმარი თუ მოგრესილი ჰქონდა, ამიტომ, ფიზიკური ნაკლი რომ დაეფარა, სა-ერთო წესის საწინააღმდეგოდ, მანტიას მარცხენა მხარზე მოიგდებდა სოლმე. ტრიბალოსმა, როგორც ველურმა, არ იცის ეს წესი — მანტიის მარჯვენა მხარზე მოგდება, რისთვისაც კიცხავს პოსეიდონი.

92. „უკანონოდ შობილს არა აქვს მემკვიდრეობის უფლება“... აქ მოყვანილია სოლონის კანონი მემკვიდრეობის გადაცემაზე.

93. „სად მომჩივანთა არის ქვეყანა“... — ამ ლექსში არისტოფანე დასცინის სოფისტებს, რიტორიკით მათს გატაცებას. ცნობილი სოფისტის, ვორგიას და მისი მოწაფის, ფილიპეს მიმდევრებს „ენაგრძელუბის ტომს“ ეძახის. მჭევრმეტყველების ღმერთის — ჰერმესისადმი — საქონლის ენის შეწირვის რიტუალზეც სოფისტების დასაცინად არის მინიშნებული.

94. მოირები — ბედისწერის ქალღმერთები.